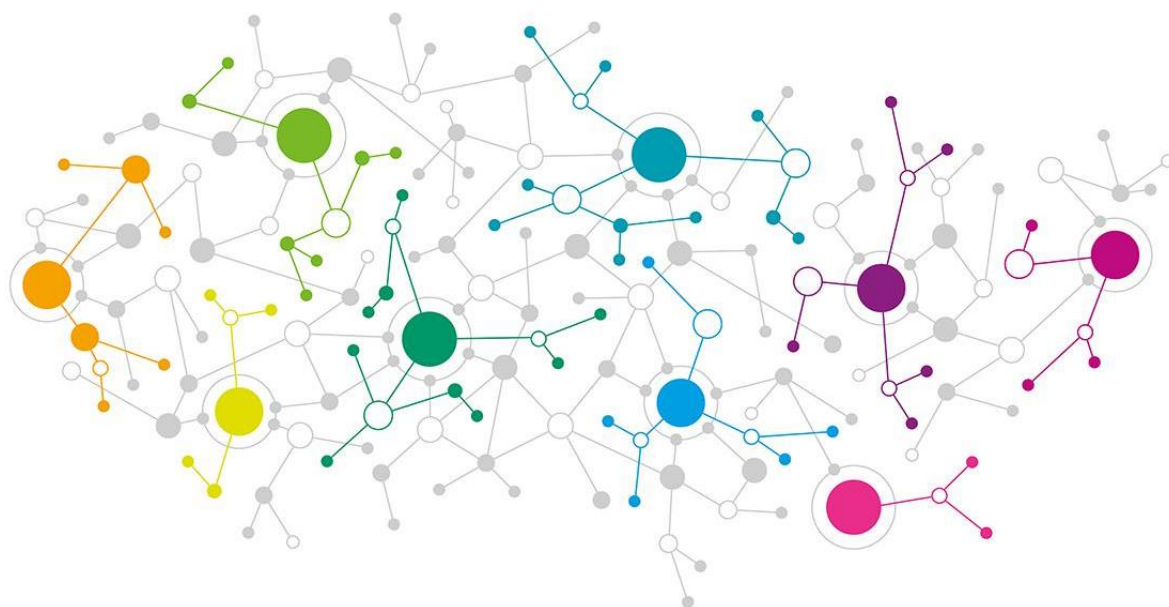

Raad & Regionale Samenwerking 2017

**Landelijk Raadsledenonderzoek over grip en controle op regionale
samenwerking, gemeenschappelijke taken en herindeling**

Resultaten 2017

Inleiding

Raadsleden blijven ontevreden over hun eigen positie en mogelijkheden tot beïnvloeding van gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast blijkt een derde van de raadsleden niet op de hoogte te zijn van de inhoud van de gemeenschappelijke regelingen waarin hun gemeente participeert. Toch vindt maar 5 % van de raadsleden regionale samenwerking onwenselijk.

In opdracht van Raadslid.Nu, Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, heeft Overheid in Nederland in het najaar van 2017 een raadsledenonderzoek uitgevoerd over regionale samenwerking, greep en controle op regionale samenwerking, aanvullende instrumenten en herindeling als mogelijk alternatief.

Voor het onderzoek zijn 8.206 raadsleden benaderd en is aan het onderzoek meegewerkt door 1.411 raadsleden. De respons komt daarmee uit op 17,19 procent van de benaderde raadsleden. De deelnemende raadsleden vormen een verkleinde afspiegeling van de werkelijkheid naar verdeling op geslacht, provincie, inwoners gemeente, aantal zetels en politieke partij. In de response is een oververtegenwoordiging van 'mannen' en 'raadsleden uit gemeenten met minder dan 25 duizend inwoners'.

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in de opvattingen van raadsleden over regionale samenwerkingsverbanden, gemeenschappelijke regelingen en herindelingen. Het onderzoek is daarmee ook van belang omdat het nieuwe kabinet in het regeerakkoord heeft afgesproken dat "de wet gemeenschappelijke regelingen (wgr) wordt aangepast om de politieke verantwoording over gemeentelijke samenwerking te verbeteren. Besluitvorming in een gemeenschappelijke regeling moet transparant zijn en betrokken gemeenteraden moeten hun controlerende rol beter kunnen uitvoeren en zo nodig kunnen ingrijpen"¹.

Resultaten: Regionale samenwerking ongrijpbaar

Gemeenten werken met elkaar samen op veel terreinen. Dit om taken effectiever of efficiënter te kunnen uitvoeren. Soms is samenwerking wettelijk voorgeschreven, zoals bij de veiligheidsregio's. Maar meestal is de samenwerking vrijwillig, bijvoorbeeld bij afvalverwerking, sociale dienst of belastingsamenwerking. Met de decentralisatie van het sociaal domein zijn er veel taken bijgekomen waarbij gemeenten met elkaar samenwerken, zoals de gezamenlijke inkoop van (jeugd)zorg.

Voor veel raadsleden is en blijft regionale samenwerking iets ongrijpbaars. Voor een meerderheid (57 procent) geldt dan ook dat zij het toenemend aantal gemeenschappelijke regelingen als een bedreiging beschouwen voor de lokale democratie.

Vrijwel hetzelfde aantal raadsleden (56 procent) geeft aan ontevreden te zijn over de eigen mogelijkheden om de besluitvorming rondom regionale samenwerking te beïnvloeden. Bijna een derde deel (32 procent) van de raadsleden geeft daarnaast aan onvoldoende kennis en expertise te hebben om zijn controlerende taak als raadslid uit te oefenen op de (uitvoering) van gemeenschappelijke regelingen. Ook geeft 36 procent van de raadsleden aan doorgaans geen tijd te hebben om zich te verdiepen in de gemeenschappelijke regeling. Deze uitkomsten geven het beeld dat de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen in toenemende mate in gevaar komt.

---

¹ Vertrouwen in de toekomst, Regeerakkoord 2017-2021, VVD, CDA, D66 en Christenunie, 10 oktober 2017, pag. 7

Opvallend zijn de verschillende uitkomsten naar gemeentegrootte. Hoe groter de gemeente, des te minder tijd en expertise er is rondom regionale samenwerking. Raadsleden van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners, geven significant vaker aan minder bekend te zijn met de inhoud van gemeenschappelijke regelingen (44 procent) en geen tijd te hebben om zich te verdiepen in de inhoud (45 procent).

Wisselend beeld: balans tussen pro en contra

De resultaten van het onderzoek geven het beeld van zeer wisselende opvattingen over de werking, inhoud en eigen controlemogelijkheden van regionale samenwerking. Zo is 33 procent van de raadsleden van mening dat de zienswijzeprocedure een effectief sturingsinstrument is voor de gemeenteraad. Hiermee is het een iets grotere groep van 36 procent van de raadsleden het oneens.

Een vaak benoemd doel voor het kiezen voor gemeenschappelijke regelingen is dat het een bijdrage vormt om de kosten te beperken c.q. in de hand te houden. Voor 21 procent van de raadsleden geldt dat zij vinden dat gemeenschappelijke regelingen de financiële positie van de gemeente heeft verbeterd. Vrijwel het zelfde aantal raadsleden denkt daar precies helemaal anders over: 22 procent is van mening dat de financiële positie is verslechterd. Dat beeld van zeer wisselende en vooral tegengestelde beelden over het nut en effect van regionale samenwerking en gemeenschappelijke regelingen wordt versterkt door het feit dat raadsleden relatief vaak het antwoord 'neutraal' hebben ingevuld op meerdere vragen.

Extra instrumenten voor controle

In het regeerakkoord van het nieuwe kabinet is gesuggereerd dat gemeenteraden extra instrumenten zouden moeten krijgen om zo nodig te kunnen ingrijpen om de politieke verantwoording te verbeteren.

Voor slechts een derde deel (30 procent) van de raadsleden geldt dat de zienswijzeprocedure bij gemeenschappelijke regelingen een effectief sturingsinstrument is voor de gemeenteraad. Raadsleden is in het onderzoek gevraagd welk middel zij zouden wensen, zoals in het regeerakkoord wordt gesuggereerd, om te kunnen ingrijpen.

Twee middelen schieten er daarbij bovenuit: 54 procent van de raadsleden wil de mogelijkheid hebben om besluiten ongeldig te kunnen verklaren. En 47 procent van de raadsleden wil de mogelijkheid om deelname aan samenwerking te kunnen beëindigen.

Het is niet zo dat deze instrumenten niet beschikbaar zouden zijn, maar raadsleden geven daarmee vooral aan wat zij nodig achten om in te kunnen grijpen wanneer de controle onvoldoende is. Zo vindt een derde deel (33 procent) van de raadsleden dat er de mogelijkheid moet zijn om de verantwoordelijk bestuurder te schorsen. Een kwart (24 procent) wil de verantwoordelijke directie uit zijn functie kunnen zetten.

Samenwerking en herindeling: geen favoriet, maar wel onvermijdelijk

Dat gemeenten onderling *moeten* samenwerken is een vaststaand gegeven voor veel raadsleden. Slechts vijf procent geeft aan dat regionale samenwerking onwenselijk is. Op de vraag 'Uw gemeente is in staat om met de huidige middelen zelfstandig de haar toegewezen taken uit te voeren' antwoordt slechts 29 procent het hiermee (sterk) mee eens te zijn. Raadsleden uit gemeenten met minder dan 25.000 inwoners zijn nog stelliger: 70 procent van de ondervraagde raadsleden geeft aan dat hun gemeente niet zelfstandig de haar toegewezen taken kan uitvoeren.

Herindeling als alternatief voor regionale samenwerking is voor 48 procent van de raadsleden een instrument dat zij liever niet zien gebeuren. Bij raadsleden uit kleinere gemeenten ligt dit percentage hoger (52 procent bij gemeenten <50.000 inwoners). Toch geeft 52 procent van de raadsleden in gemeenten met minder dan 25.000 inwoners aan dat gemeentelijke herindeling op den duur onvermijdelijk is. Opvallend is dat raadsleden uit gemeenten met 25.000-50.000 inwoners hier ruim onder zitten. Daar is slechts 33 procent van de raadsleden van mening dat op termijn herindeling van hun gemeente onvermijdelijk is.

Als het gaat om gemeentelijke herindeling dan geeft 46 procent van de raadsleden de voorkeur aan een initiatief vanuit de gemeenten zelf. De provincie mag faciliteren en stimuleren, maar niet voorschrijven, vindt 37 procent van de raadsleden. Van 18 procent van de raadsleden mag herindeling ook worden opgelegd van bovenaf.

Informatie en kennis over gemeenschappelijke regelingen

Voor bijna een derde deel van de raadsleden (33 procent) geldt dat hun gemeente participeert in 11 of meer gemeenschappelijke regelingen. Voor 7 procent van de raadsleden geldt dat hun gemeente deelneemt in meer dan twintig gemeenschappelijke regelingen. Overigens weet 9 procent van de raadsleden niet aan hoeveel gemeenschappelijke regelingen de eigen gemeente deelneemt.

De belangrijkste manieren om als raadslid op de hoogte te blijven van de inhoud van gemeenschappelijke regelingen zijn:

1. via de begroting en jaarrekening van de gemeente;
2. via informatievoorziening vanuit de griffie;
3. in persoonlijk contact met de verantwoordelijk wethouder van de gemeente

Uit “Raad in verbinding in de regio”, het eerder in 2017 gehouden onderzoek van Raadslid.Nu, Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, bleek dat raadsleden die actief zijn in de regio zelden of nooit feedback krijgen op hun raadswerkzaamheden in de regio. Bovendien is er niet of nauwelijks overleg met collega-raadsleden uit andere gemeenten, zie:

<http://www.raadslid.nu/content/raadsleden-actief-regio-horen-niets-van-hun-collega%E2%80%99s>

Raadsleden geven in het nu uitgevoerde landelijke onderzoek aan dat voor 36 procent van hen geldt dat zij doorgaans geen tijd hebben om zich te verdiepen in de (uitvoering van) gemeenschappelijke regelingen. De positieve kant van dit resultaat is dat 37 procent van mening is wel tijd te hebben om zich te verdiepen in (de uitvoering van) gemeenschappelijke regelingen.

In de balans over de kennis en expertise onder raadsleden over gemeenschappelijke regelingen is het aandeel raadsleden dat aangeeft onvoldoende kennis en expertise te hebben voor controle op de regionale regelingen kleiner (32 procent) dan zij die voldoende kennis hebben (39 procent).

Het vertrouwen in de eigen wethouders en burgemeesters die in het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling de belangen van de gemeenten moeten verdedigen, is niet erg groot. Slechts een derde deel (35 procent) van de raadsleden is het eens met de stelling dat de leden van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling voldoende tijd, kennis en ervaring heeft om gemeenschappelijke regelingen aan te sturen.

Een meerderheid van de raadsleden (56 procent) geeft aan dat de gemeenteraad zijn invloed kan vergroten op gemeenschappelijke regelingen door “verplichte jaarlijkse verantwoordingsbijeenkomsten”. Daarnaast kan dat ook door verplichte jaarlijkse rapportage van de

gemeentelijke rekenkamer (35 procent), een rekening-/auditcommissie van raadsleden (35 procent) en meer raadsleden in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling (37 procent).

Sociaal domein, milieu en duurzaamheid

Raadsleden is ook gevraagd op welke terreinen zij gemeenschappelijke regelingen (zeer) wenselijk vinden. Sociaal domein, milieu en duurzaamheid (energietransitie, afvalverwerking) zijn voor 70 procent van de raadsleden terreinen waarop gemeenschappelijke regelingen gewenst zijn. Ook op economie en arbeidsmarkt is er een meerderheid (60 procent) die vindt dat gemeenschappelijke regelingen (zeer) wenselijk worden geacht. Voor financiën, zoals de inning van een belasting, vindt een aanzienlijke minderheid (41 procent) van de raadsleden dat een gemeenschappelijke regeling (zeer) wenselijk is.

Vergelijking tussen 2017 en 2013

Inleiding

De vragen in het onderhavige landelijke raadsledenonderzoek zijn vrijwel allemaal ook gesteld tijdens een gelijksoortig onderzoek in het najaar van 2013. Het is dus voor de meeste vragen mogelijk om te vergelijken met de uitkomsten uit 2017 en 2013. De raadsleden van 2017 zijn niet dezelfde als in 2013, omdat het toen een andere, vorige raadsperiode (2010-2014) betreft.

De antwoorden zijn om nog een belangrijke verandering relevant. In 2015 is de decentralisatie van taken in het sociaal domein uitgevoerd naar de gemeenten. De omvang en verantwoordelijkheid van taken voor gemeenten is daarmee fors gestegen. Ook de rol van de raad, op het terrein van controle en kaderstelling, is daarmee uitgebreid.

Wat blijkt bij vergelijking met 2013 is dat raadsleden in 2017 ontevreden blijven over hun eigen positie en mogelijkheden tot beïnvloeding van gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast blijkt een derde van de raadsleden niet op de hoogte te zijn van de inhoud van de gemeenschappelijke regelingen waarin hun gemeente participeert. Toch vindt maar 5 % van de raadsleden regionale samenwerking onwenselijk.

Zijn de opvattingen van raadsleden over regionale samenwerking veranderd in de afgelopen vier jaar? In dit deel zetten wij de belangrijkste uitkomsten van het gehouden onderzoek op een rij, met een vergelijking naar 2013.

Regionale samenwerking: ‘ver-van-mijn-bed-show’

In 2013 beschouwde 68 procent van de raadsleden het toenemend aantal gemeenschappelijke regelingen als een bedreiging voor de lokale democratie. Vier jaar later, en na de invoering van de nieuwe taken in het sociaal domein, is dat percentage gedaald: 57 procent van de raadsleden beschouwt het toenemend aantal gemeenschappelijke regelingen als een bedreiging voor de lokale democratie.

Opvallend is ook dat een vergelijkbare geringe daling zich voordoet op de vraag of “uw gemeente in staat is om met de huidige middelen zelfstandig de haar toegewezen taken uit te voeren (dat wil zeggen zonder samenwerking met andere gemeenten”. Een meerderheid van 56 procent (in 2013: 67 procent) geeft aan dat ze met de huidige middelen niet in staat is om zelfstandig de haar toegewezen taken kan uitvoeren.

Tevens valt op dat het aantal raadsleden dat tijd heeft om zich te verdiepen in de uitvoering van gemeenschappelijke regelingen is gedaald (2017: 37 procent en 2013: 47 procent). Het aantal

raadsleden dat geen tijd heeft, is vrijwel logischerwijs gestegen: 30 procent in 2013 naar 36 procent in 2017 dat doorgaans geen tijd heeft om zich te verdiepen in de (uitvoering van) gemeenschappelijke regelingen.

Voor veel raadsleden is en blijft regionale samenwerking iets ongrijpbaars. De resultaten laten geen positiever beeld zien ten opzichte van 2013. Zo geeft 56 % van de raadsleden aan ontevreden te zijn over de eigen mogelijkheden om de besluitvorming rondom regionale samenwerking te beïnvloeden. 32% (2013: 30%) van de raadsleden geeft daarnaast aan onvoldoende kennis en expertise te hebben om hun controlerende taak als raadslid uit te oefenen op de (uitvoering) van gemeenschappelijke regelingen. Ook geeft 36% (2013: 30%) van de raadsleden aan doorgaans geen tijd te hebben om zich te verdiepen in de gemeenschappelijke regeling. Deze uitkomsten geven het beeld dat de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen in toenemende mate in gevaar komt.

Over de zienswijzeprocedure als effectief sturingsinstrument is in de afgelopen vier jaar een lichte verbetering te constateren. Anno 2017 is 33% (2013: 30%) van de raadsleden van mening dat de zienswijzeprocedure een effectief sturingsinstrument is voor de gemeenteraad. 36% (2013: 42%) is het hiermee oneens.

Of de gemeente er financieel beter wordt van een gemeenschappelijke regeling? Een kleiner deel (2017: 21%, 2013: 23%) van de raadsleden dan vier jaar geleden geeft aan dat gemeenschappelijke regelingen de financiële positie van de gemeente heeft verbeterd, tegenover 22% (2013: 24%) die van mening zijn dat de financiële positie is verslechterd.

Samenwerking en herindeling: geen favoriet, maar wel onvermijdelijk

Dat gemeenten onderling *moeten* samenwerken is een vaststaand gegeven voor veel raadsleden. Slechts 5 % geeft aan dat regionale samenwerking onwenselijk is. Op de vraag 'Uw gemeente is in staat om met de huidige middelen zelfstandig de haar toegewezen taken uit te voeren' antwoordt slechts 29% (2013: 22%) met (sterk) mee eens. Gemeenten met minder dan 25.000 inwoners zijn nog stelliger: 70% (2013: 81%) van de ondervraagde raadsleden geeft aan dat hun gemeente niet zelfstandig de haar toegewezen taken kan uitvoeren.

Gemeentelijke herindeling is geen aantrekkelijker alternatief geworden: 48% (2013: 47%) van de raadsleden geeft aan een gemeentelijke herindeling liever niet te zien gebeuren. Bij raadsleden uit kleinere gemeenten ligt dit percentage hoger (52% bij gemeenten <50.000 inwoners). Toch geeft 52% (2013: ook 52%) van de raadsleden in gemeenten met minder dan 25.000 inwoners aan dat gemeentelijke herindeling op den duur onvermijdelijk is. Opvallend is dat raadsleden uit gemeenten met 25.000-50.000 inwoners hier bijna 20 % onder zitten met 33% (2013: 38%).

Als het gaat om gemeentelijke herindeling dan geeft 46% (2013: 51%) van de raadsleden de voorkeur aan een initiatief vanuit de gemeenten zelf. De provincie mag faciliteren en stimuleren, maar niet voorschrijven, vindt 37% (2013: 32%). Van 18% (2013: 17%) van de raadsleden mag herindeling ook worden opgelegd van bovenaf.

1 Rechte tellingen

Legenda

Resultaten 2017

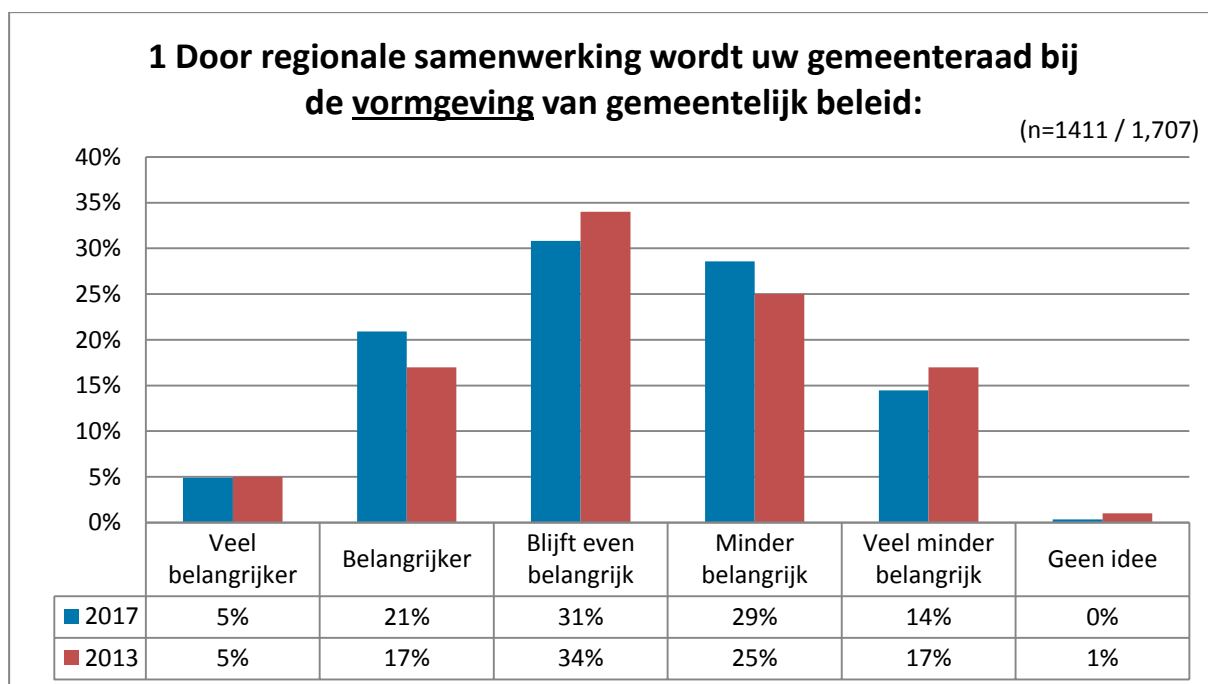
Resultaten 2013

Bij de n in de grafiek wordt eerst het aantal respondenten van 2017 genoemd en daarna van 2013.

In de blauwe blok onder de grafiek wordt het percentage genoemd van 2017. De resultaten van 2013 staan tussen haakjes.

Raad & Regionale Samenwerking 2018

Gemeenten werken steeds meer regionaal samen. Wij vernemen graag hoe u, als raadslid, deze regionale samenwerking ervaart.

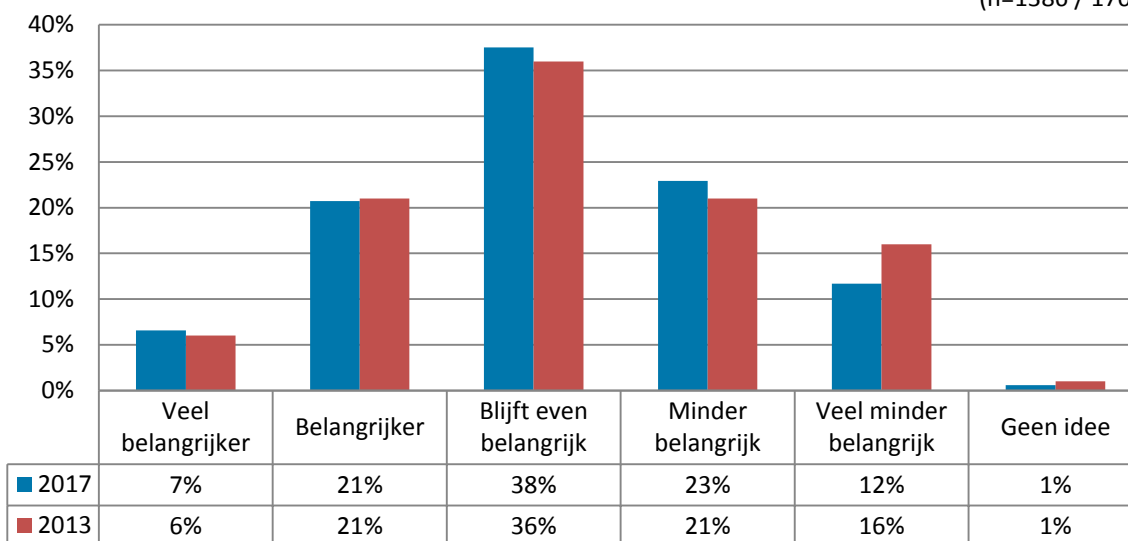

Circa één op de vier raadsleden, 26%, is van mening dat door regionale samenwerking de gemeenteraad bij de vormgeving van gemeentelijk beleid (veel) belangrijker wordt (22%). 43% zegt (veel) minder belangrijk (42%).

2 Door regionale samenwerking wordt uw gemeenteraad bij de controle op gemeentelijk beleid:

(n=1386 / 1707)

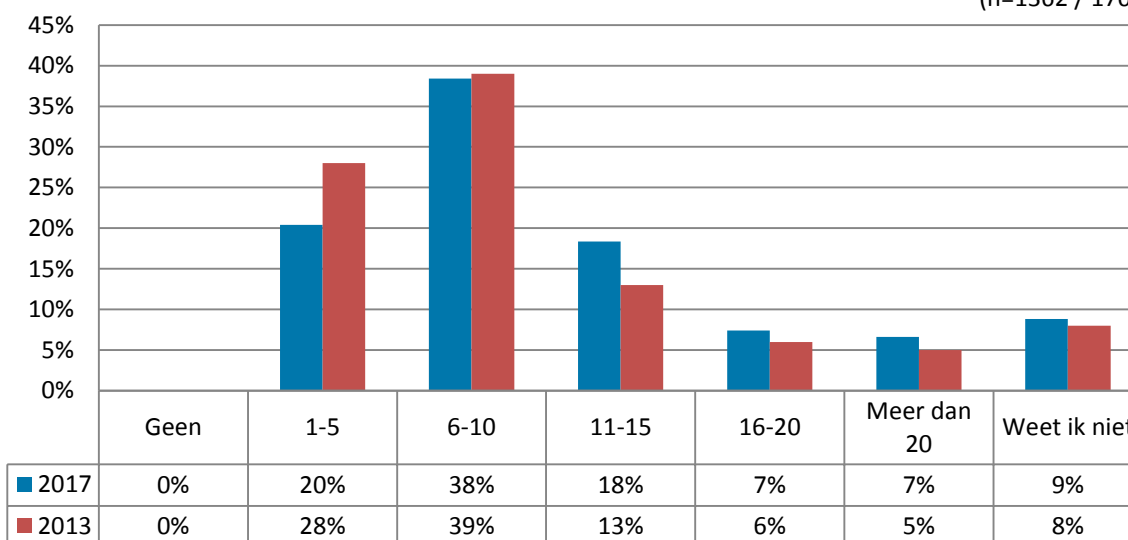

28% (27%) van de raadsleden denkt dat door regionale samenwerking de gemeenteraad bij controle op gemeentelijk belangrijk (veel) belangrijker wordt. 35% (37%) denkt het tegenovergestelde.

Een gemeenschappelijke regeling is een samenwerkingsverband tussen overheden, bijvoorbeeld gemeenten of provincies.

3 In hoeveel gemeenschappelijke regelingen participeert uw gemeente?

(n=1362 / 1707)

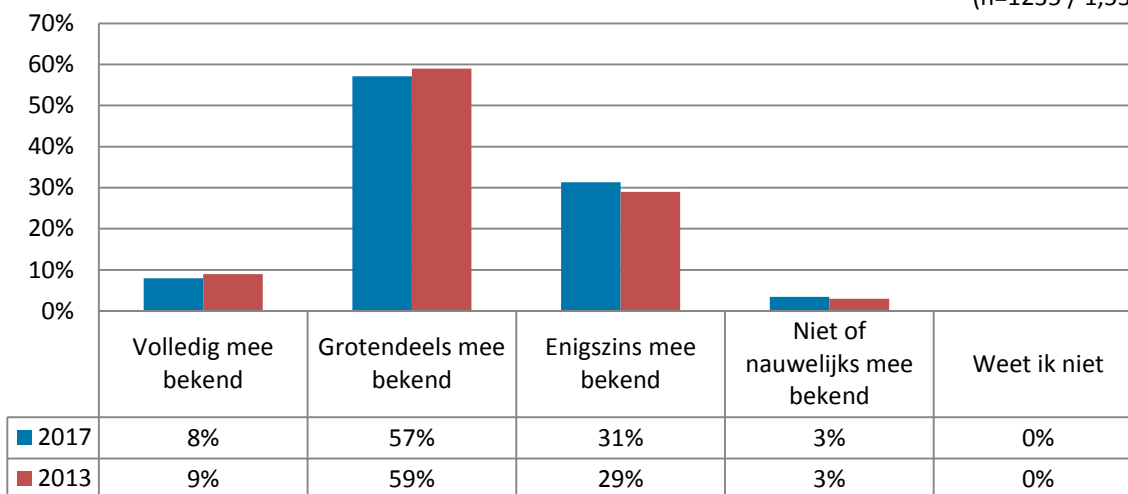

9% (8%) van de raadsleden weet niet het aantal gemeenschappelijke regelingen waarin de eigen gemeente participeert. Ten opzichte van 2013 is het aantal gemeenschappelijke regelingen waarin gemeenten participeren gestegen.

3.1 In hoeverre bent u bekend met de inhoud van gemeenschappelijke regelingen, waarin uw gemeente participeert?

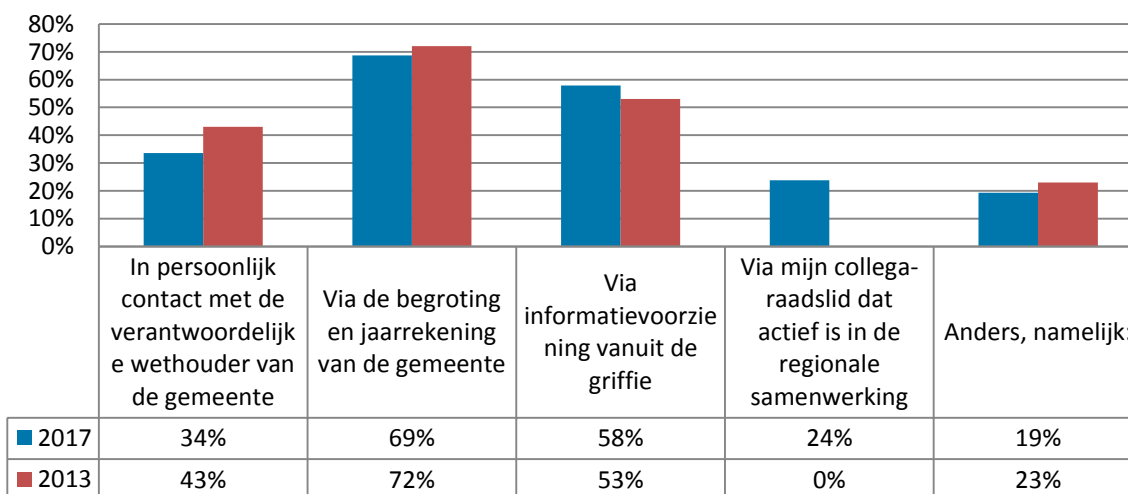
(n=1235 / 1,539)

Ten opzichte van 2013 zijn nauwelijks verschillen ten aanzien van de bekendheid van raadsleden omtrent de inhoud van de gemeenschappelijke regelingen, waarin de gemeente participeert. Ruim een meerderheid (67%) is grotendeels tot volledig bekend met de gemeenschappelijke regelingen.

3.1.1 Op welke manier blijft u op de hoogte van de inhoud van gemeenschappelijke regelingen? (meerdere antwoorden mogelijk)

(n=1217 / 1539)

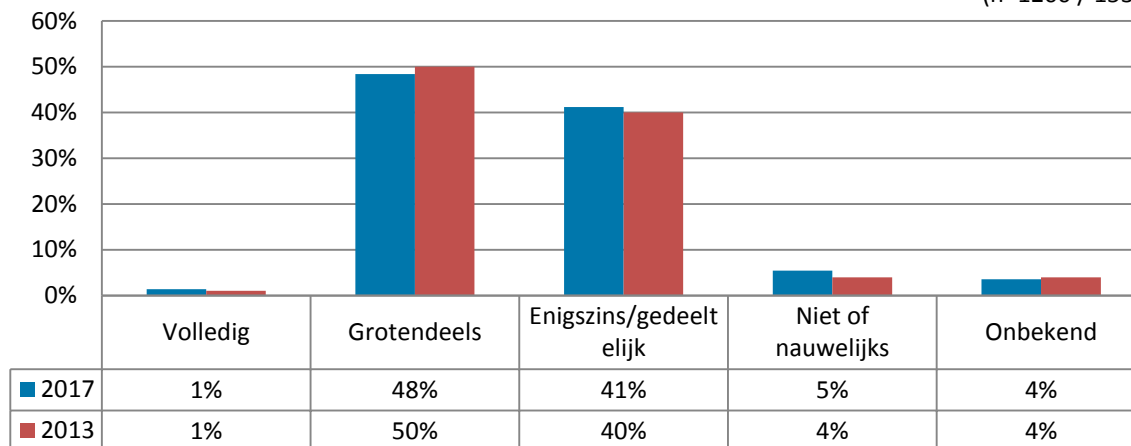
Top 3 op hoogte blijven van inhoud gemeenschappelijke regelingen:

- 1 Via de begroting en jaarrekening van de gemeente
- 2 Via informatievoorziening vanuit de griffie
- 3 In persoonlijk contact met de verantwoordelijke wethouder van de gemeente

(In 2013 is het antwoord 'via mijn collega-raadslid dat actief is in de regionale samenwerking' niet uitgevraagd)

3.1.2 In welke mate worden, naar uw inschatting, de beleidsdoelen gehaald bij de uitvoering van gemeenschappelijke regelingen, waarin uw gemeente participeert?

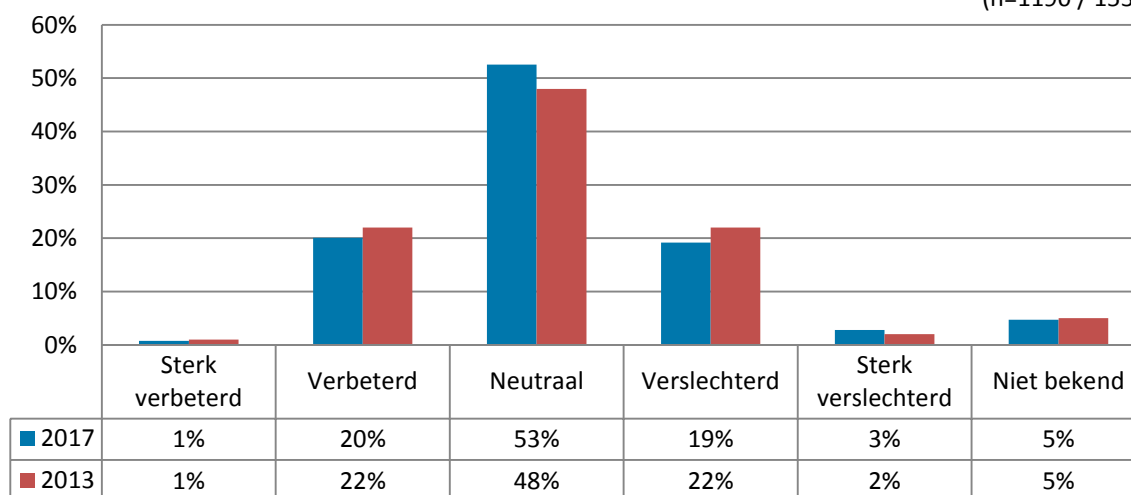
(n=1200 / 1539)

Ten opzichte van 2013 zijn nauwelijks verschillen ten aanzien van het behalen van beleidsdoelen rondom de uitvoering van gemeenschappelijke regelingen. Circa een helft (51%) van de beleidsdoelen wordt gehaald bij de uitvoering van gemeenschappelijke regelingen.

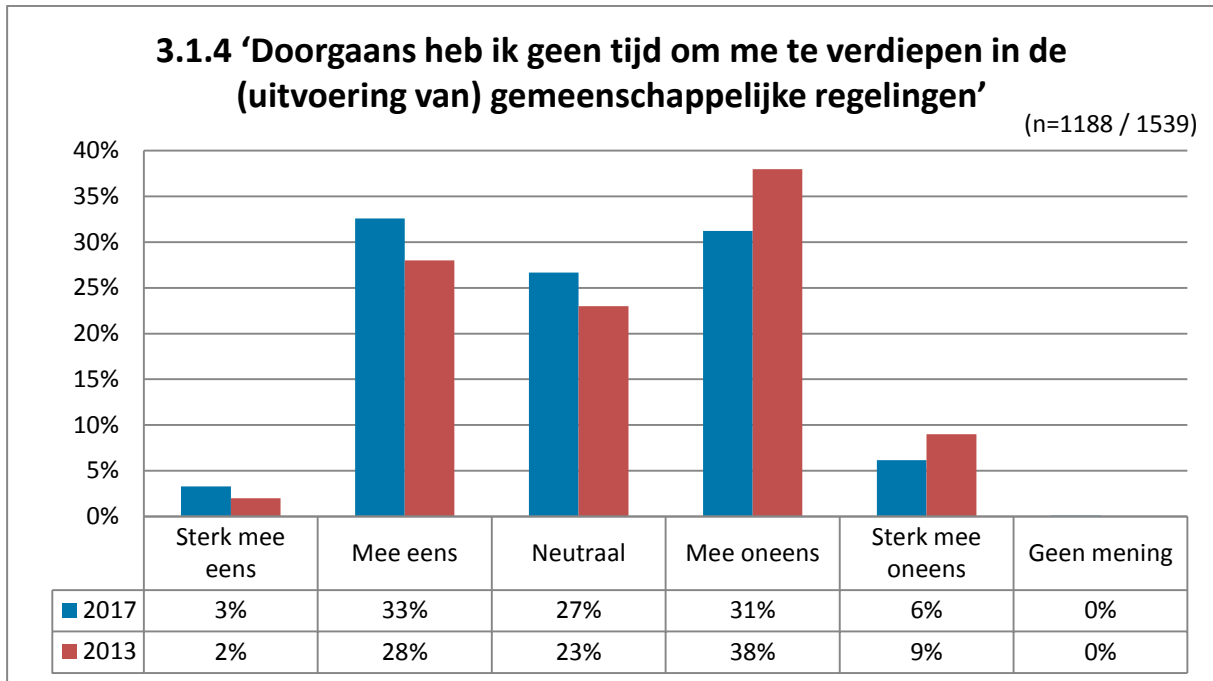
3.1.3 Hoe beoordeelt u de mate, waarin de uitvoering van gemeenschappelijke regelingen de financiële positie van uw gemeente heeft verbeterd of verslechterd?

(n=1190 / 1539)

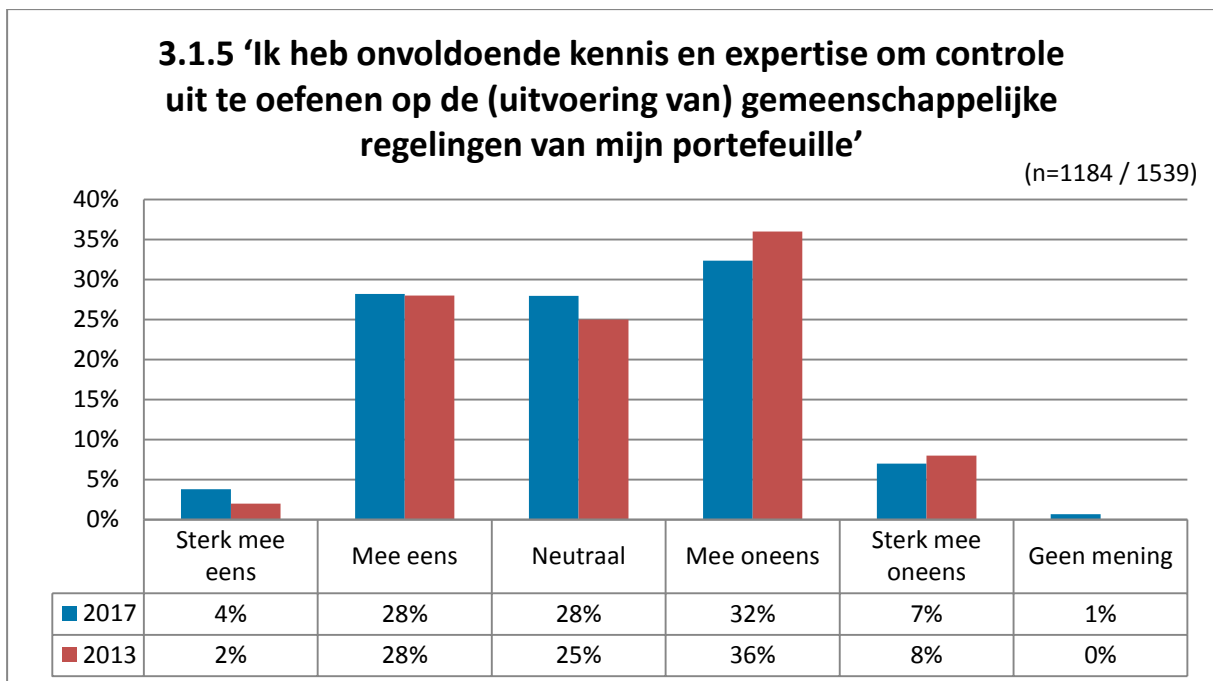

Volgens 21% (22%) van de raadsleden heeft de uitvoering van de gemeenschappelijke regelingen de financiële positie van de gemeente verbeterd. 22% (24%) geeft aan verslechterd.

In welke mate bent u het (on)eens met de volgende stellingen?

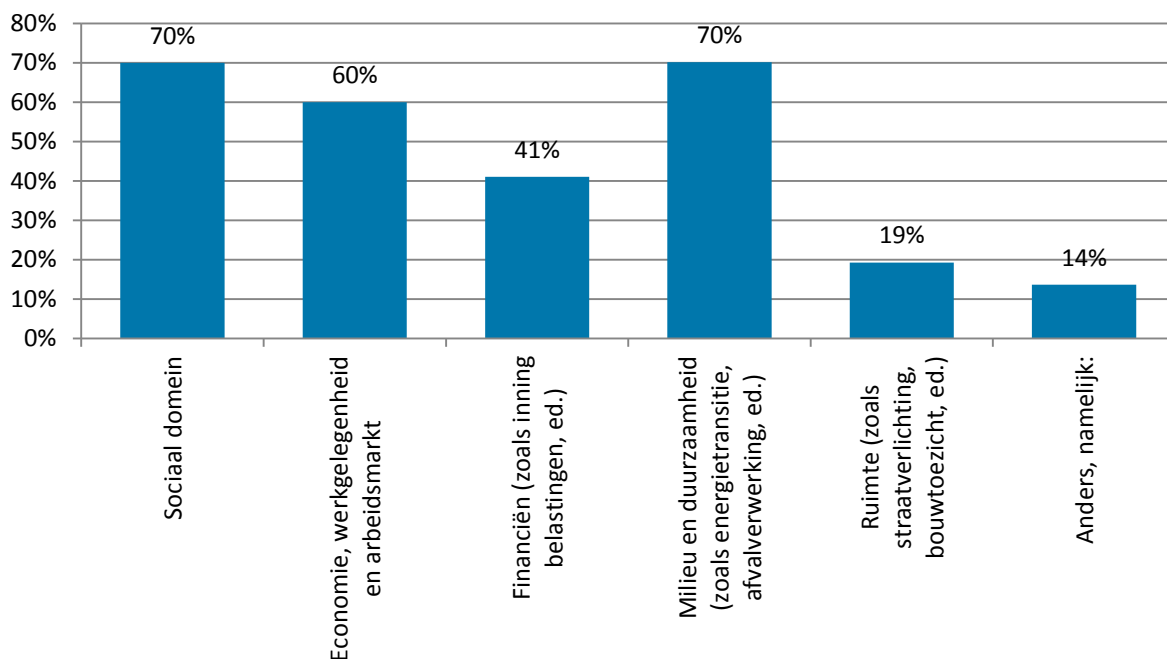
36% (30%) is van mening dat er doorgaans geen tijd is om te verdiepen in de (uitvoering van) gemeenschappelijke regelingen. Wel tijd heeft 37% (47%) van de raadsleden.

39% (44%) van de raadsleden geeft aan voldoende kennis en expertise te hebben om controle uit te oefenen op de (uitvoering van) gemeenschappelijke regelingen.

3.1.6 Op welke beleidsterreinen acht u gemeenschappelijke regelingen (zeer) wenselijk? (meerdere antwoorden mogelijk)

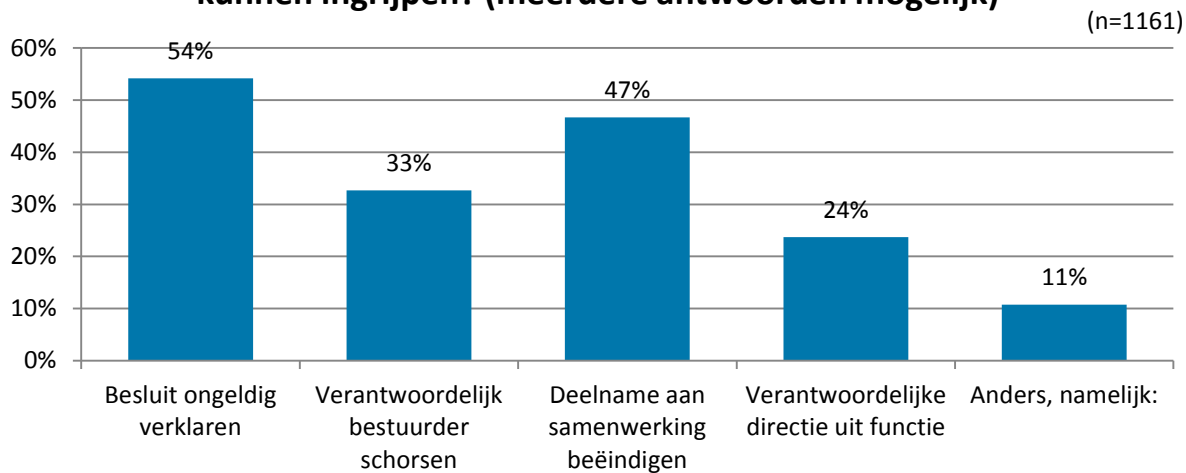
(n=1174)

'Sociaal domein' en 'Milieu en duurzaamheid' zijn de beleidsterreinen waarop gemeenschappelijke regelingen (zeer) wenselijk worden geacht.

(In 2013 is deze vraag niet gesteld)

3.1.7 Gemeenteraden moeten zo nodig kunnen ingrijpen wanneer de controle op de gemeenschappelijke regeling onvoldoende is. Welk middel zou u als raadslid wensen om te kunnen ingrijpen? (meerdere antwoorden mogelijk)

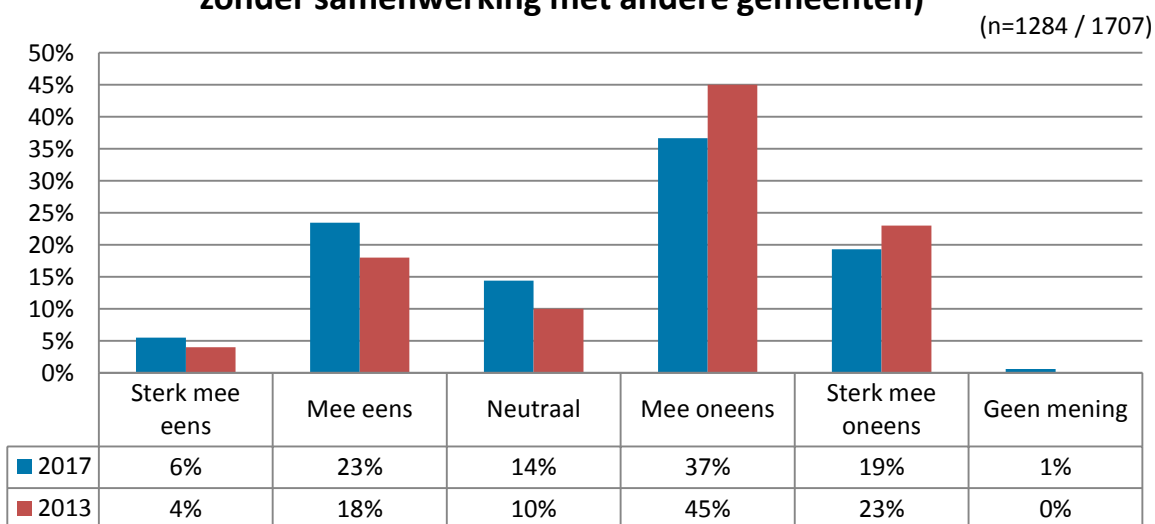

'Besluit ongeldig verklaren' en 'deelname aan samenwerking beëindigen' worden het vaakst genoemd als middelen waarop raadsliden wensen om te kunnen ingrijpen.

(In 2013 is deze vraag niet gesteld)

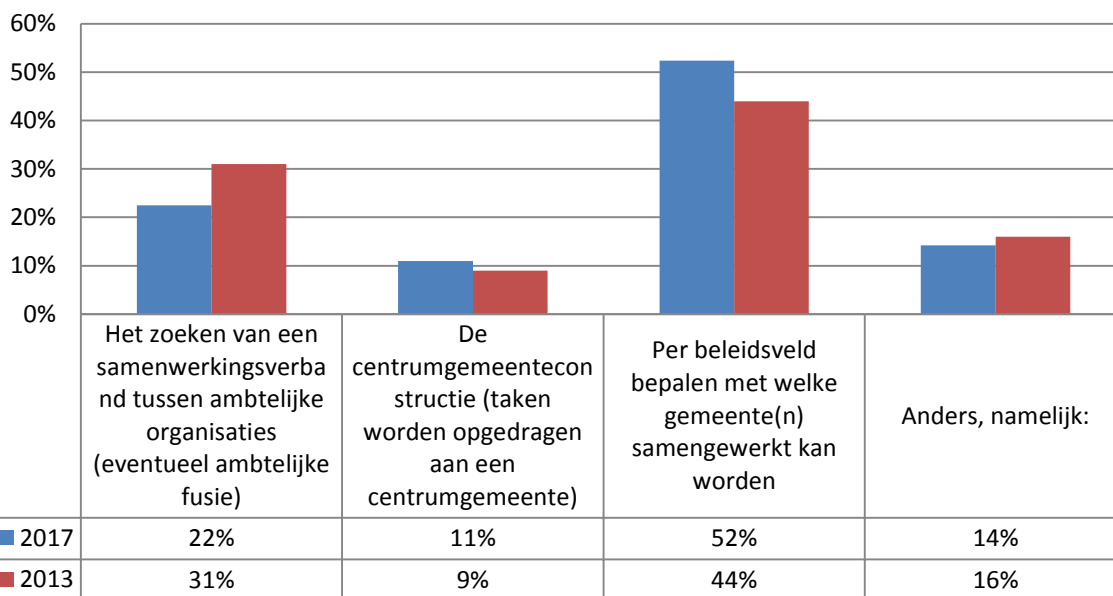
In welke mate bent u het (on)eens met de volgende stelling?

4 'Uw gemeente is in staat om met de huidige middelen zelfstandig de haar toegewezen taken uit te voeren. (d.w.z. zonder samenwerking met andere gemeenten)'

Een meerderheid, 56%, (67%) geeft aan dat ze met de huidige middelen niet in staat zijn om zelfstandig de haar toegewezen uit te voeren.

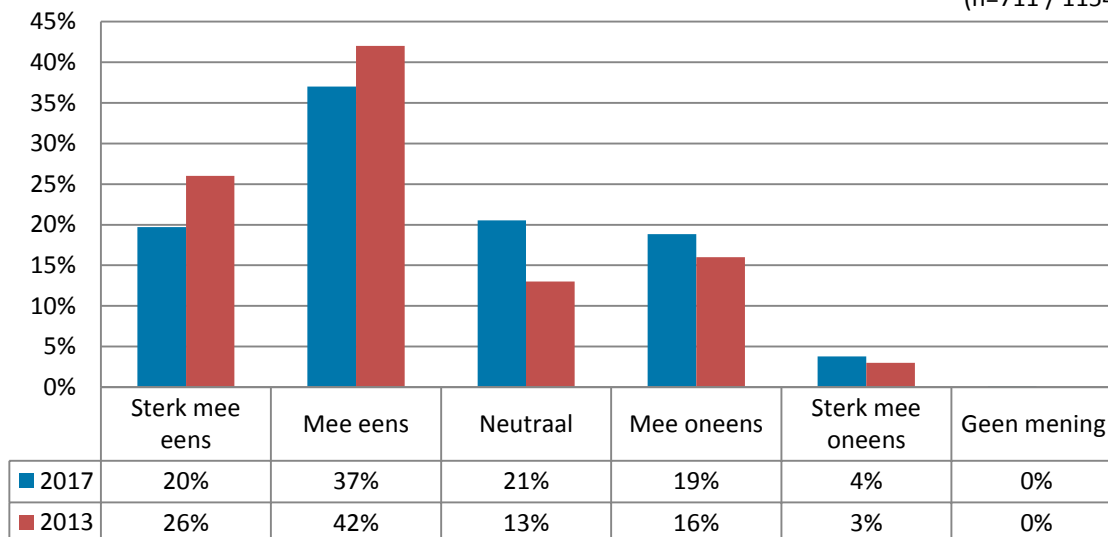
4.1. Als uw gemeente moet samenwerken, gaat uw voorkeur uit naar:

De voorkeur van samenwerken gaat uit naar 'per beleidsveld bepalen met welke gemeente(n) samengewerkt kan worden.

4.2 'Het toenemend aantal gemeenschappelijke regelingen is een bedreiging voor de lokale democratie'

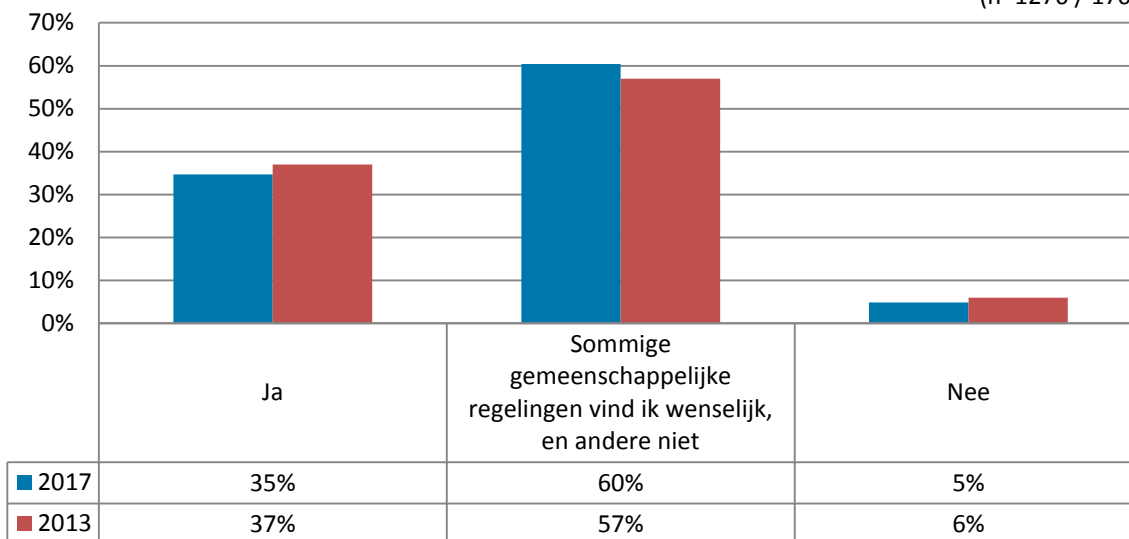
(n=711 / 1154)

57% (68%) van de raadsleden ziet het toenemend aantal gemeenschappelijke regelingen als een bedreiging voor de lokale democratie.

5 Vindt u deelname aan gemeenschappelijke regelingen wenselijk voor uw gemeente?

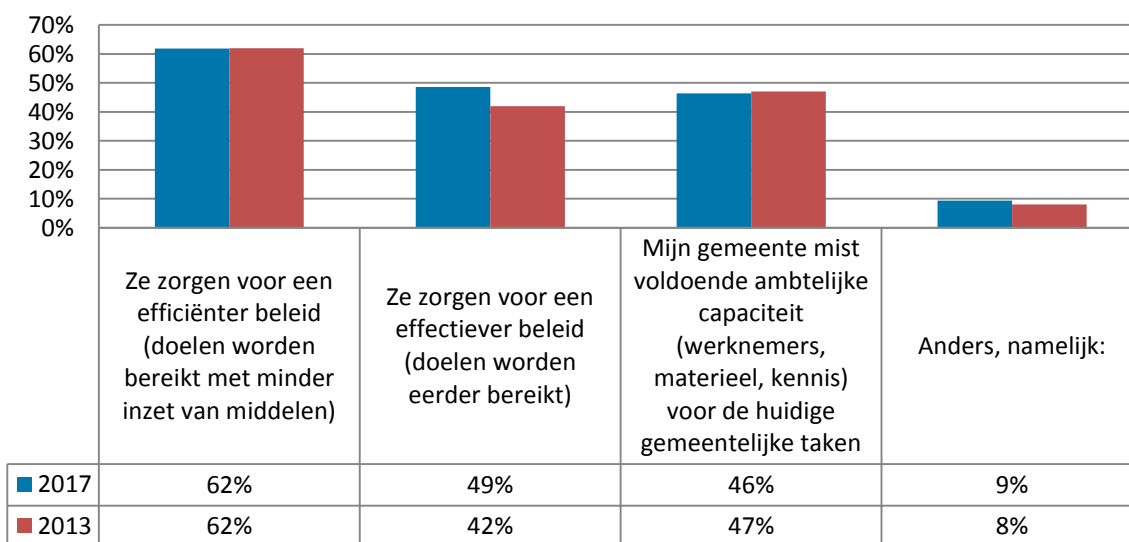
(n=1276 / 1707)

35% (37%) vindt het aantal gemeenschappelijke regelingen wenselijk voor de gemeente.

5.1 Waarom vindt u dit wenselijk? (meerdere antwoorden mogelijk)

(n=440 / 639)

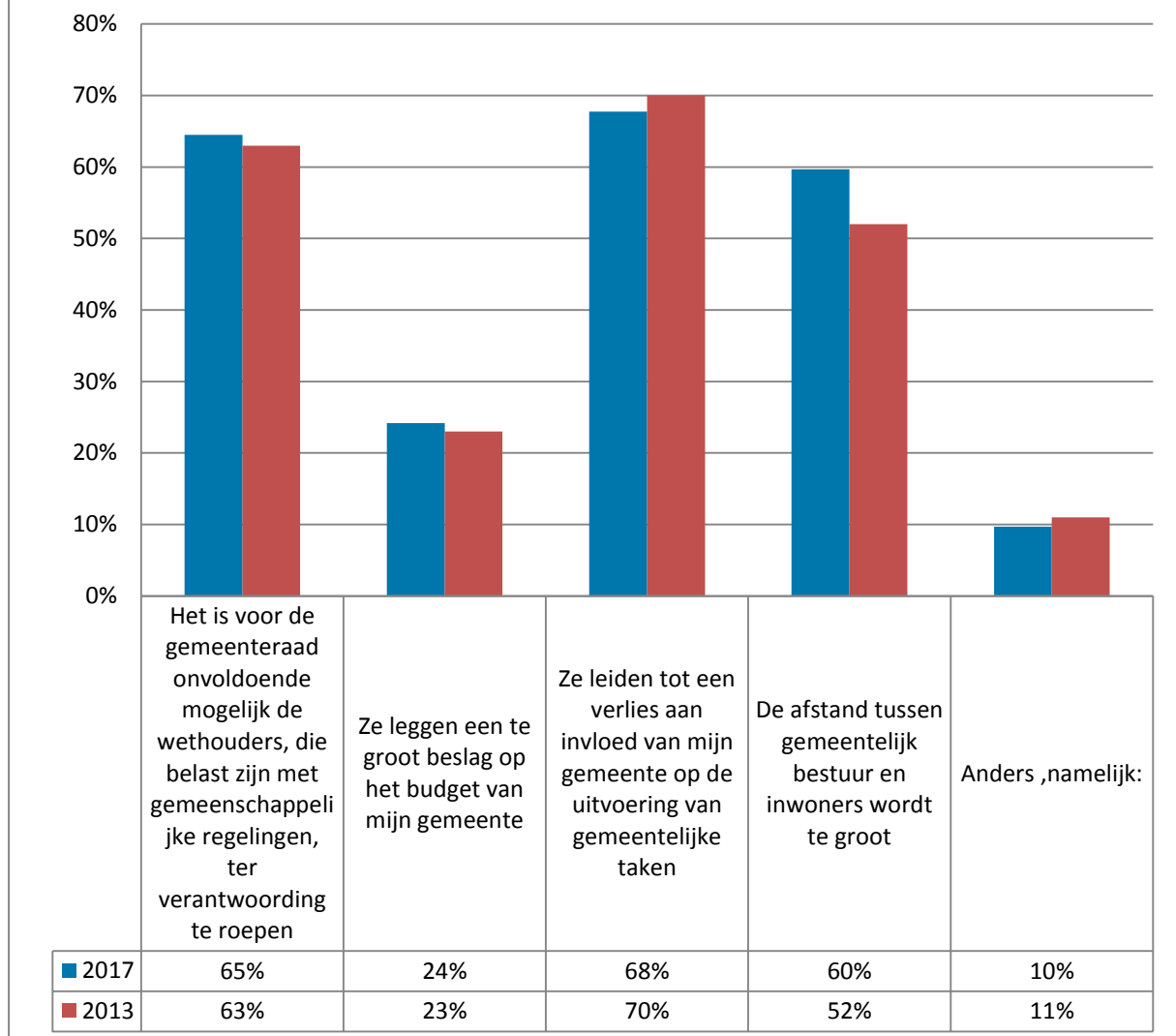

Een gemeenschappelijke regeling wordt met name wenselijk gezien doordat ze zorgen voor een efficiënter beleid (62%).

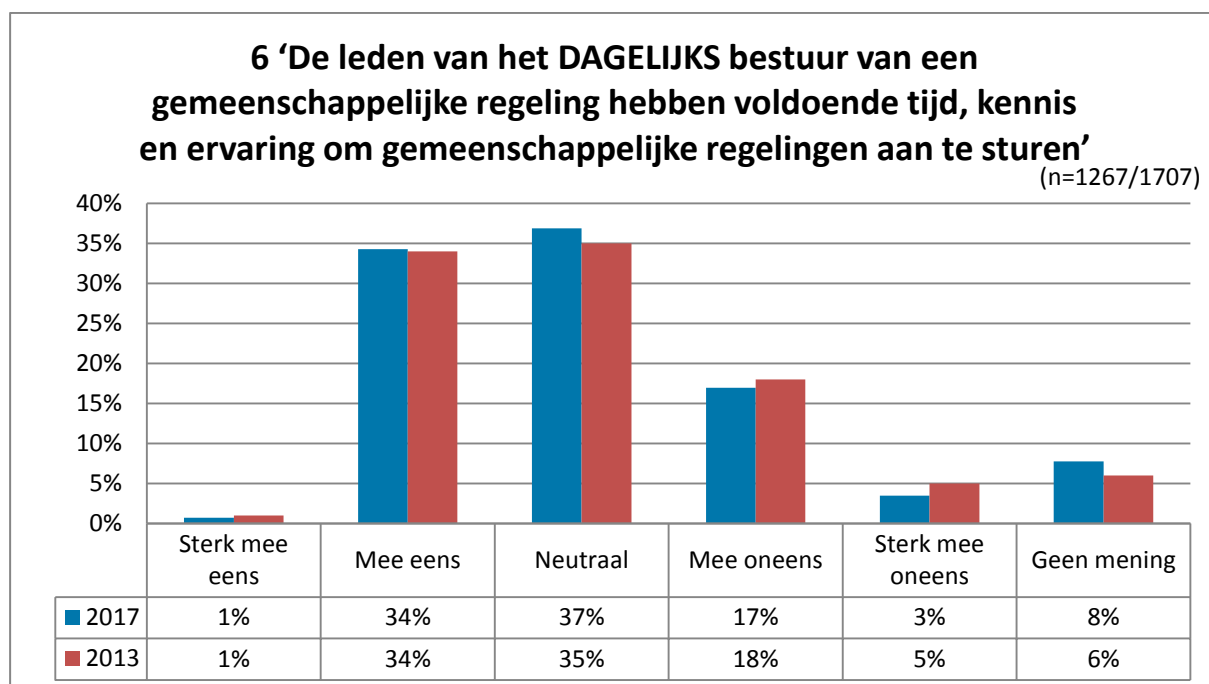
5.1 Waarom vindt u dit niet wenselijk? (meerdere antwoorden mogelijk)

(n=62 / 101)

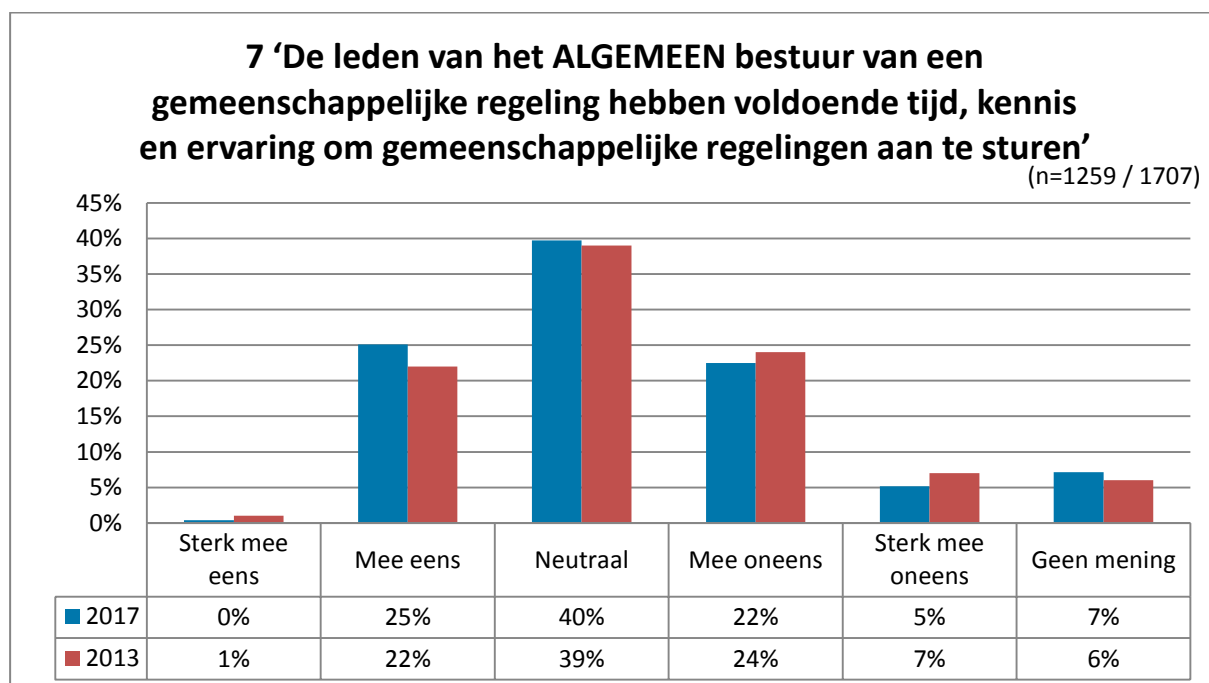

Onder de raadsleden die een gemeenschappelijk regeling niet wenselijk vinden, wordt door 68% (70%) als argument genoemd 'ze leiden tot een verlies aan invloed van mijn gemeente op de uitvoering van gemeentelijke taken'.

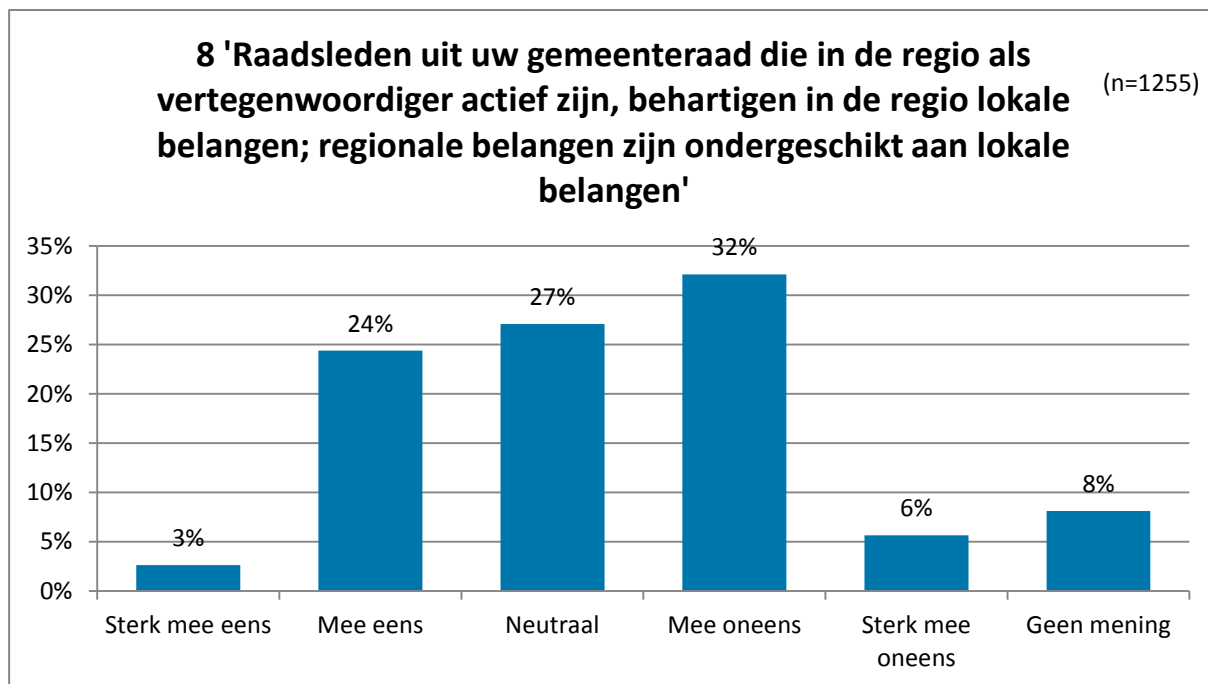
In welke mate bent u het (on)eens met de volgende stellingen?

35% (35%) is het (sterk) eens met de stelling dat de leden van het Dagelijks Bestuur van een gemeenschappelijke regeling voldoende tijd, kennis en ervaring hebben om gemeenschappelijke regelingen aan te sturen; 20% (23%) is het hier niet mee eens.

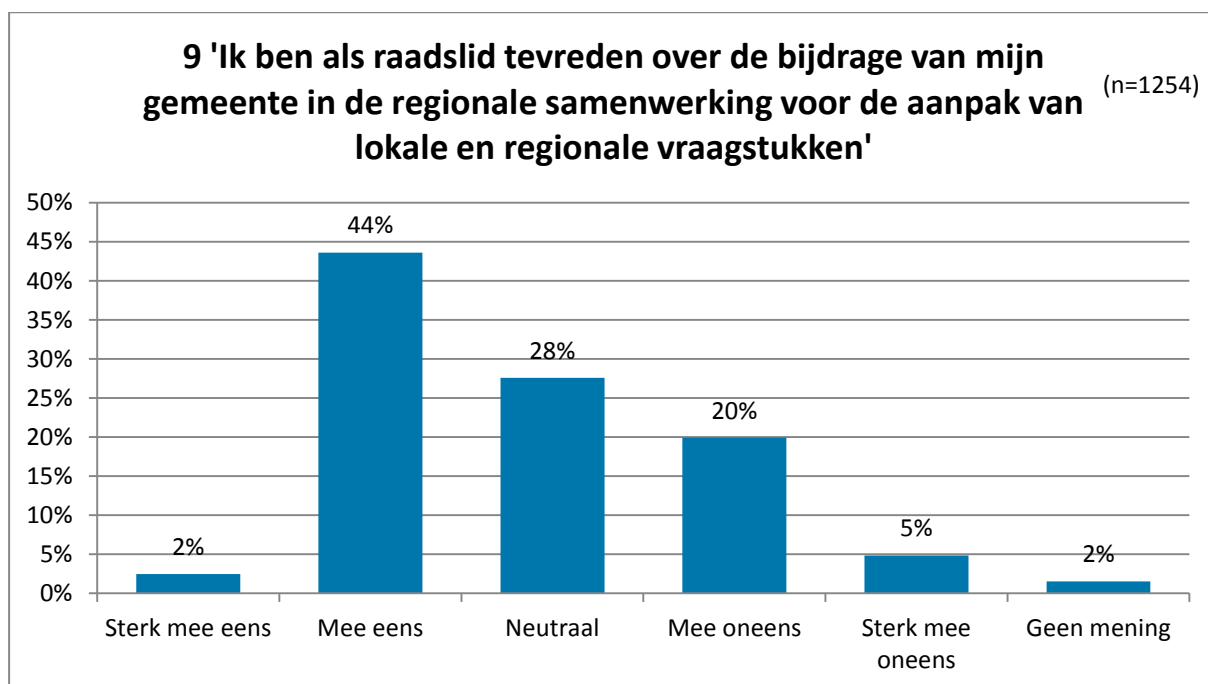

25% (23%) is het (sterk) eens met de stelling dat de leden van het Algemeen Bestuur van een gemeenschappelijke regeling voldoende tijd, kennis en ervaring hebben om gemeenschappelijke regelingen aan te sturen; 27% (31%) is het hier niet mee eens.

38% van de raadsleden is het (sterk) mee oneens dat regionale belangen ondergeschikt zijn aan lokale belangen.

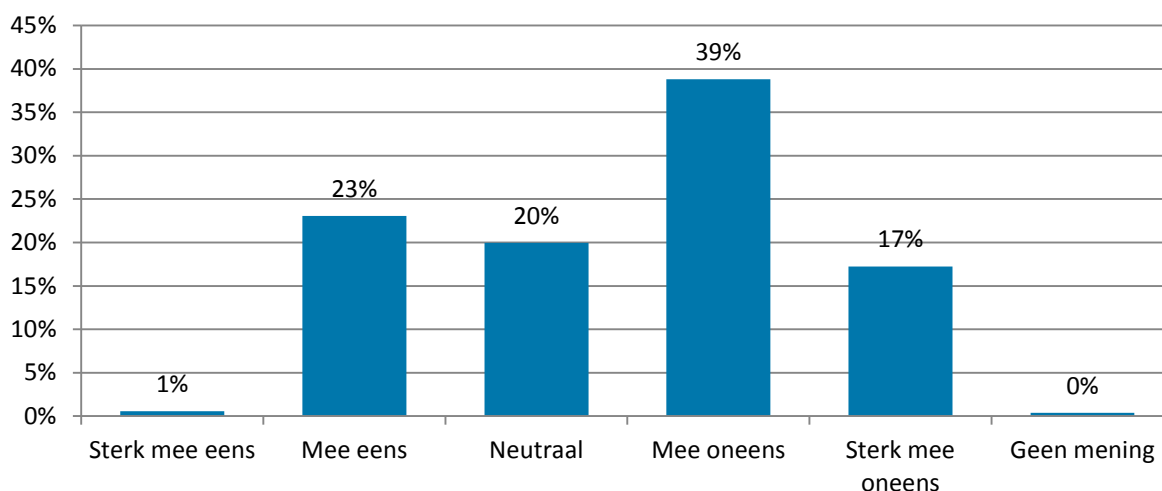
(In 2013 is deze vraag niet gesteld)

Bijna de meerderheid (46%) is tevreden met de bijdragen van de eigen gemeente in de regionale samenwerking voor de aanpak van lokale en regionale vraagstukken.

(In 2013 is deze vraag niet gesteld)

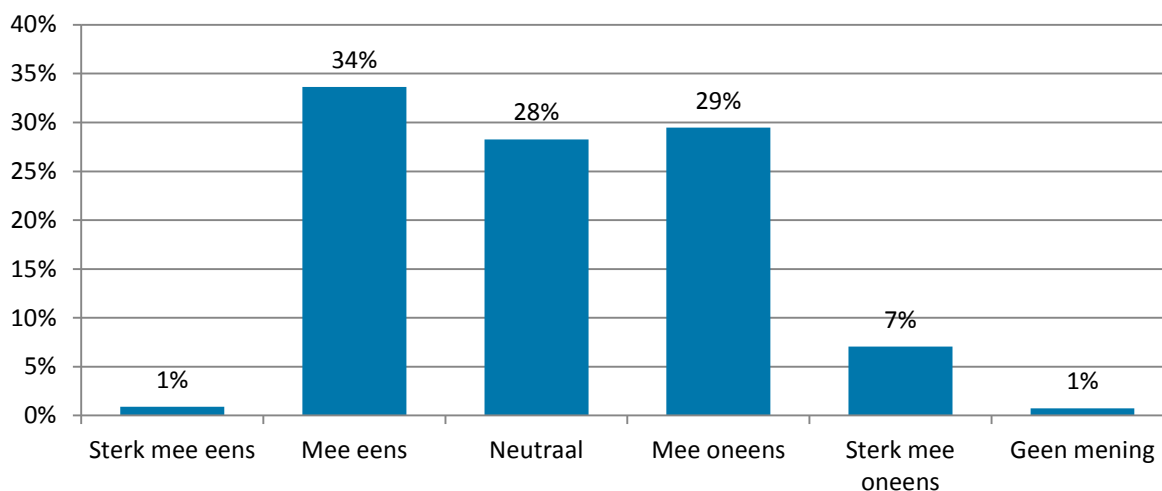
10. 'Ik ben als raadslid tevreden over mijn mogelijkheden om regionale besluitvorming – van de gemeenschappelijke regelingen waarin mijn gemeente meedoet - te beïnvloeden.' (n=1253)

56% van de raadsleden is ontevreden over de eigen mogelijkheden om regionale besluitvorming – van de gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente meedoet- te beïnvloeden.

(In 2013 is deze vraag niet gesteld)

11. 'Ik heb als raadslid vertrouwen dat in de regionale samenwerkingsverbanden van mijn gemeente iedereen het eens is over de doelen van de samenwerking.' (n=1249)

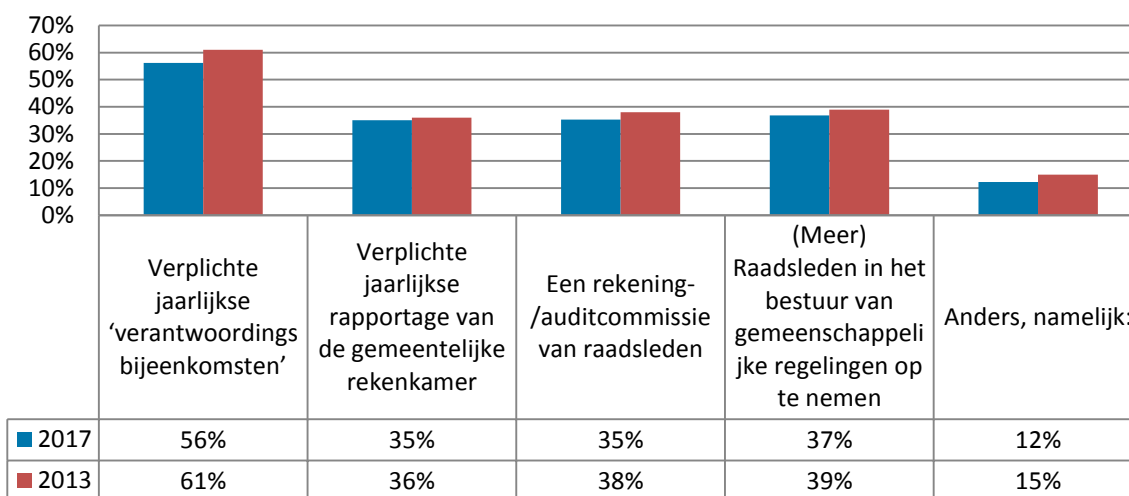

Een derde, 35%, heeft vertrouwen dat in de regionale samenwerkingsverbanden iedereen het eens is over de doelen van de samenwerking. 36% heeft hier geen vertrouwen in.

(In 2013 is deze vraag niet gesteld)

12 De gemeenteraad kan zijn invloed op gemeenschappelijke regelingen versterken door: (Meerdere antwoorden mogelijk)

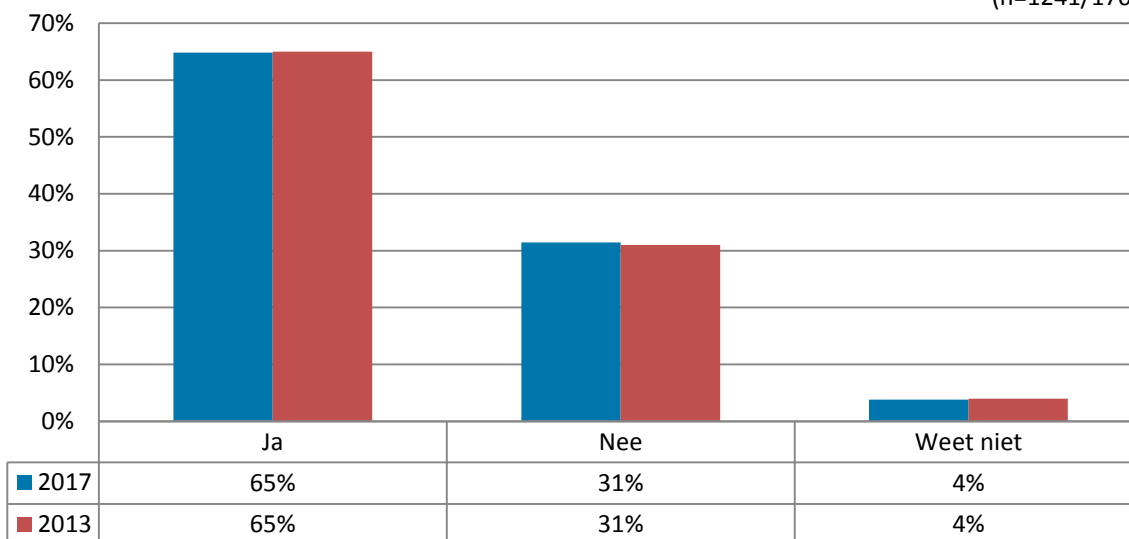
(n=1243 / 1707)

Volgens 56% (61%) kan de gemeenteraad zijn invloed op gemeenschappelijke regelingen versterken door 'verplichte jaarlijkse verantwoordingsbijeenkomsten' te organiseren.

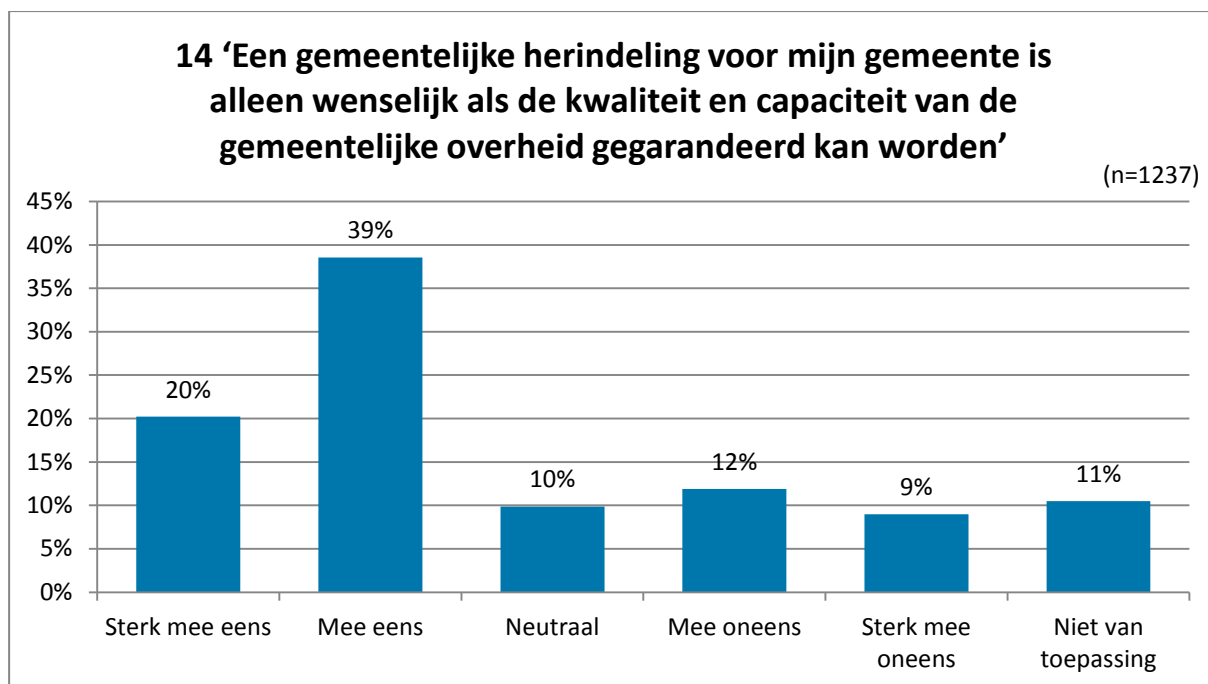
13 Is de gemeenteraad volgens u het meest invloedrijke bestuursorgaan van de gemeente?

(n=1241/1707)

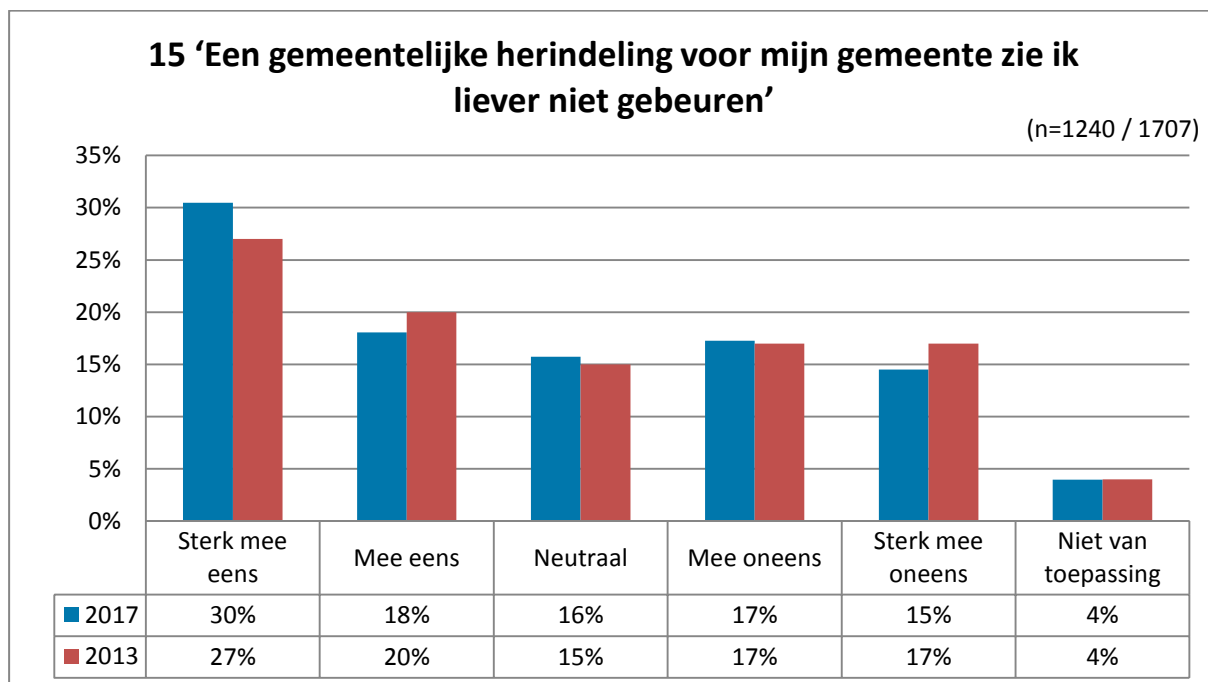
Een ruime meerderheid, 65% (65%), ziet de gemeenteraad als de meest invloedrijke bestuursorgaan van de gemeente.

Een gemeentelijke herindeling is een wijziging van de grenzen van gemeenten, waarbij grondgebied van de ene gemeente naar de andere gaat, of nieuwe gemeentes worden gevormd. In welke mate bent u het (on)eens met de volgende stellingen?

59% van de raadsleden is het (sterk) eens dat een gemeentelijke herindeling voor de gemeente alleen wenselijk is als de kwaliteit en capaciteit van de gemeentelijke overheid kan worden gegarandeerd.

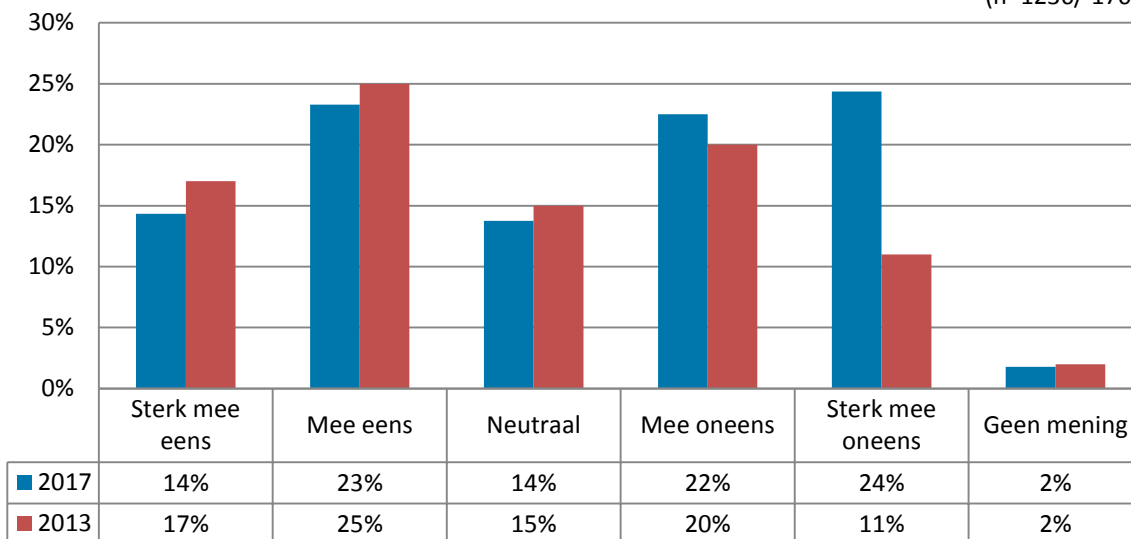
(In 2013 is deze vraag niet gesteld)

Van de raadsleden ziet 48% (47%) een gemeentelijke herindeling liever niet gebeuren.

16 'Een gemeentelijke herindeling is, op termijn, onvermijdelijk voor mijn gemeente.'

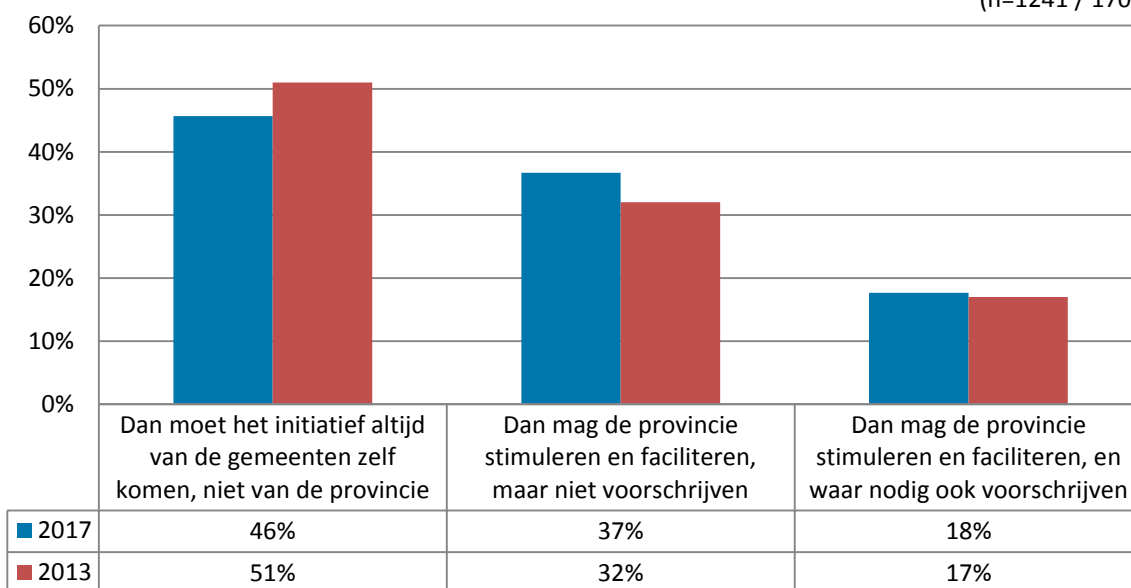
(n=1236/ 1707)

37% (42%) denkt dat een gemeentelijke herindeling, op termijn, onvermijdelijk is voor de eigen gemeente.

17 Als het gaat om gemeentelijke herindeling

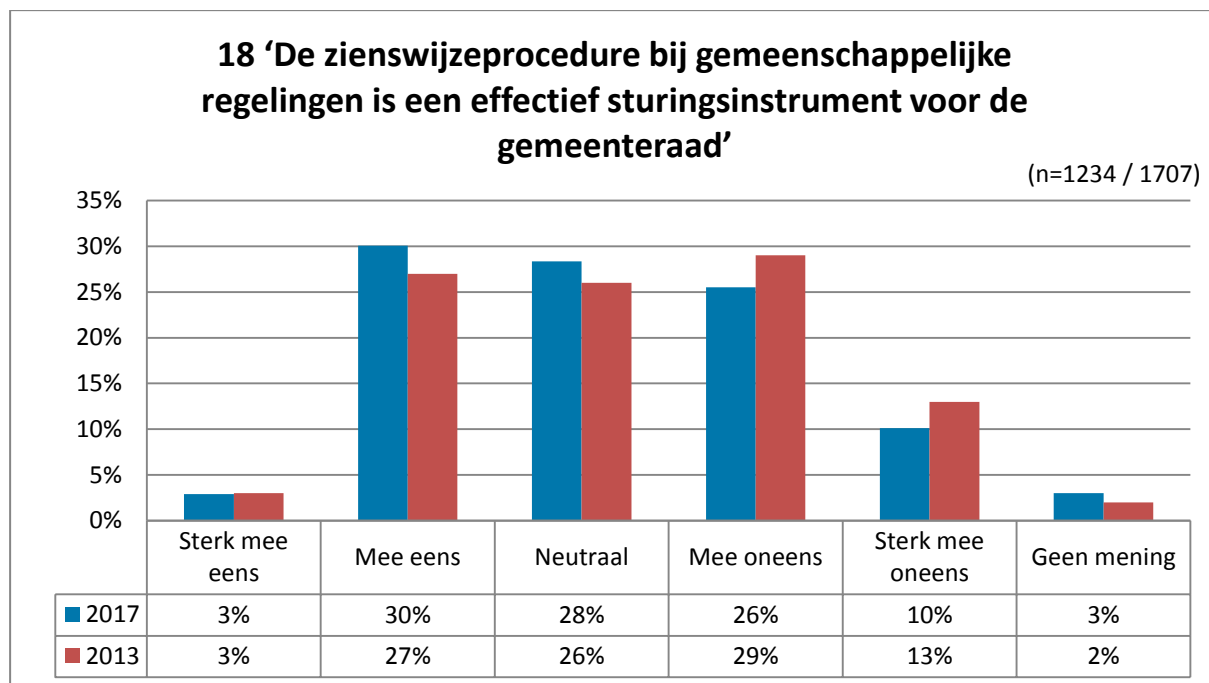
(n=1241 / 1707)

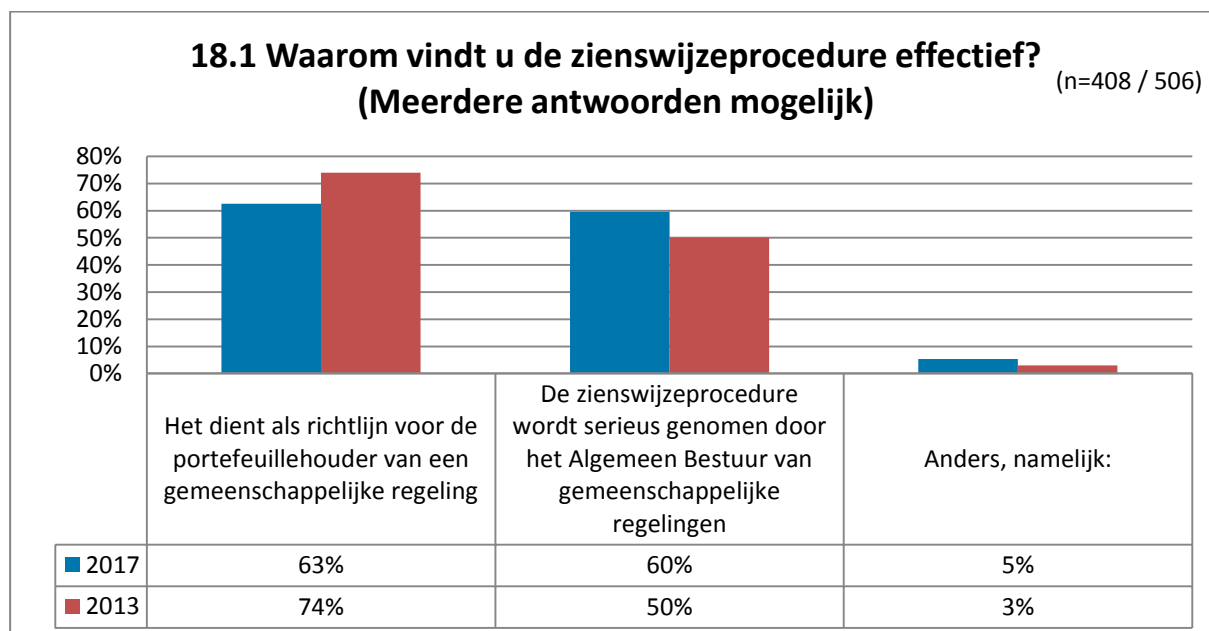
Als het gaat om gemeentelijke herindeling dan moet het initiatief altijd van de gemeenten zelf komen, niet van de provincie, aldus 46% (51%). 18% (17%) geeft aan dat de provincie mag stimuleren en faciliteren, en waar nodig ook voorschrijven.

De zienswijzprocedure betekent, dat de gemeenteraad mag aangeven hoe men tegen een voorgenomen besluit van een gemeenschappelijke regeling aankijkt. Als gemeenteraad geeft u aan als u vóór of tegen de zienswijze bent. In welke mate bent u het (on)eens met de volgende stelling?

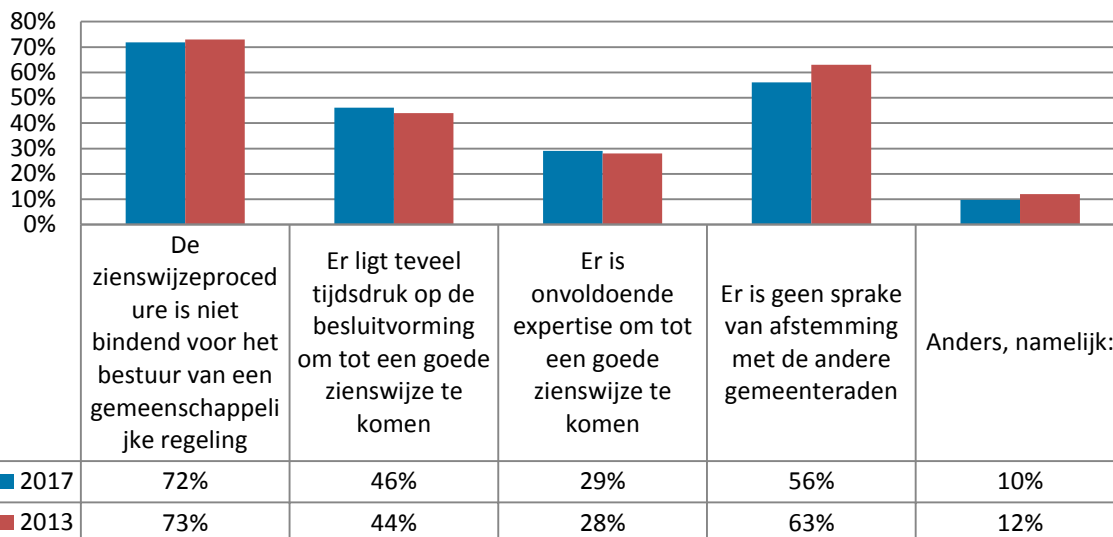

Een derde (30%) is het eens dat de zienswijzprocedure bij gemeenschappelijke regelingen een effectief sturingsinstrument voor de gemeenteraad is.

Van de raadsleden, die een zienswijzprocedure effectief vinden, dient volgens 63% (74%) het als richtlijn voor de portefeuillehouder van een gemeenschappelijke regeling. Volgens 60% (50%) wordt de zienswijzprocedure serieus genomen door het Algemeen Bestuur van gemeenschappelijke regelingen.

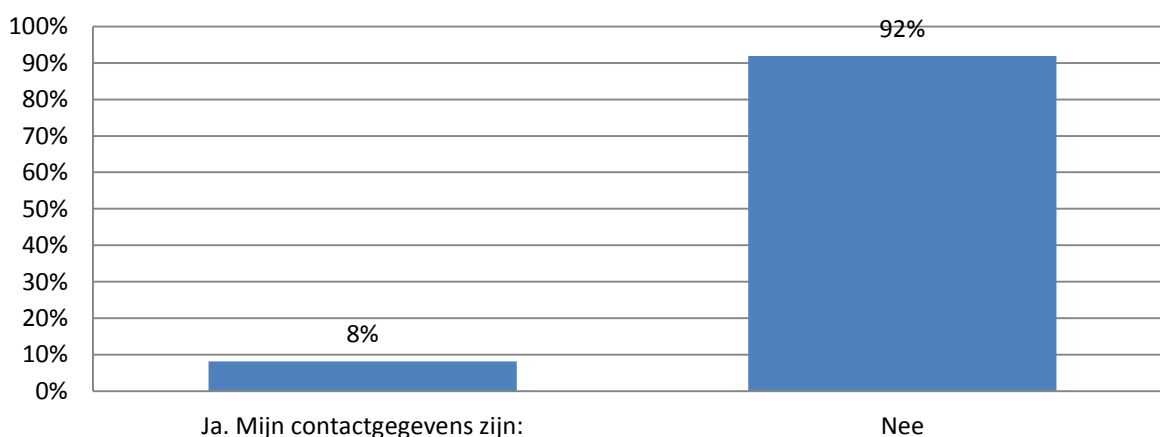
18.1 Waarom vindt u de zienswijzeprocedure niet effectief? (Meerdere antwoorden mogelijk) (n=440 / 721)

Volgens de raadsleden die de zienswijzeprocedure niet effectief vinden, vindt 72% (73%) de zienswijzeprocedure niet bindend voor het bestuur van een gemeenschappelijke regeling.

De resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd op een bijeenkomst van Raadslid.Nu op 14 december 2017 in Dordrecht.

19 Bent u beschikbaar om in deze bijeenkomst te vertellen over uw ervaringen met regionale samenwerking?

8% van de ondervraagde raadsleden staat open om hun eigen ervaringen met regionale samenwerking te vertellen op 14 december. De lijst van contactpersonen staat in de bijlagen.

2. Verantwoording

2.1 Methodiek

- In overleg met Raadslid.Nu zijn (meerkeuze)vragen opgesteld.
- Met een begeleidend schrijven is de vragenlijst op 27 oktober 2017, via de e-mail, verstuurd aan alle gemeenteraadsleden
- Een herinneringsmail is verstuurd op 1 november 2017.
- Alle respondenten vullen, anoniem, de vragenlijst in.

2.2 Response versus populatie

De enquête is door 1.411 raadsleden ingevuld ().

Aantal raadsleden (actief, populatie)	8.885
Aantal raadsleden benaderd (steekproef)	8.206
Respondenten	1.411
- % van populatie	- 15,88%
- % van steekproef	- 17,19%

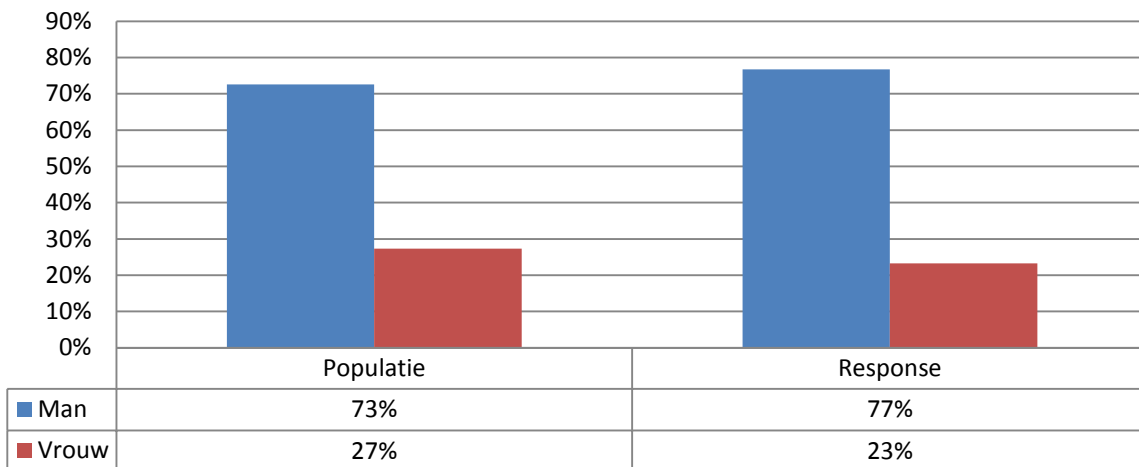
De response wordt met de populatie vergeleken op de volgende punten:

- Geslacht
- Aantal zetels
- Coalitie/oppositie
- Provincie
- Inwoners gemeente
- Politieke partij

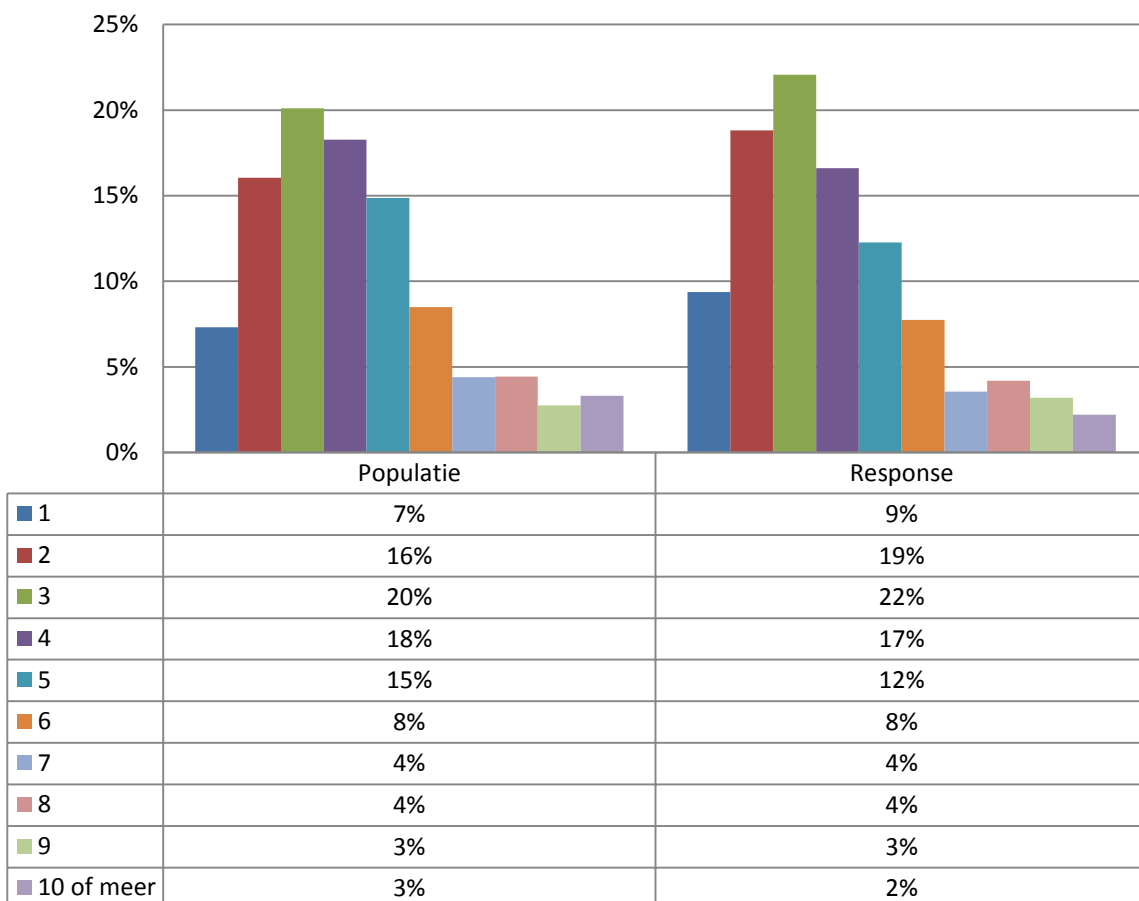
Op bovenstaande kenmerken is het raadsledenonderzoek een verkleinde afspiegeling van de werkelijkheid, waarbij in de response een oververtegenwoordiging is van 'mannen' en 'raadsleden uit gemeenten van < 25.000 inwoners'.

De onderliggende waardes volgen op de volgende pagina's, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de populatie (de verdeling rondom de actieve gemeenteraadsleden) en de response (de verdeling rondom de respondenten).

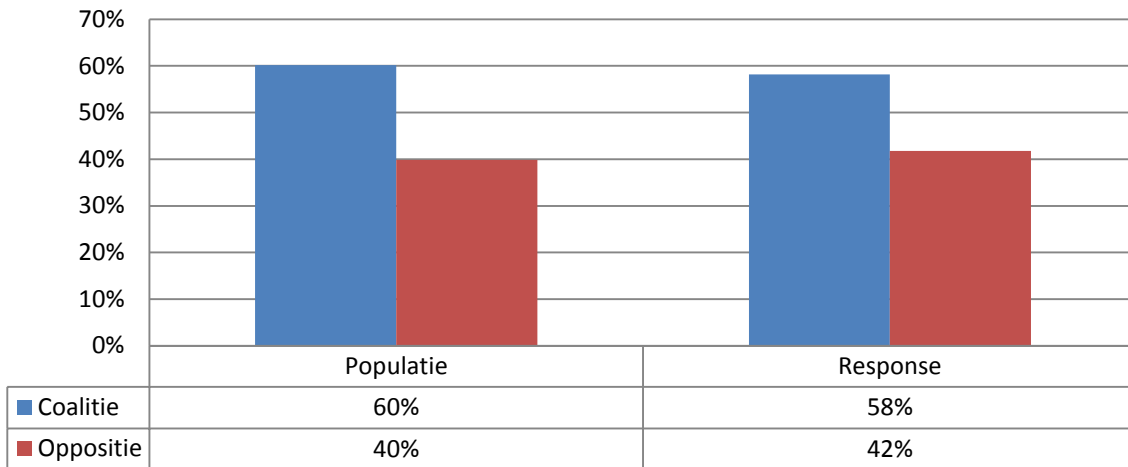
Geslacht

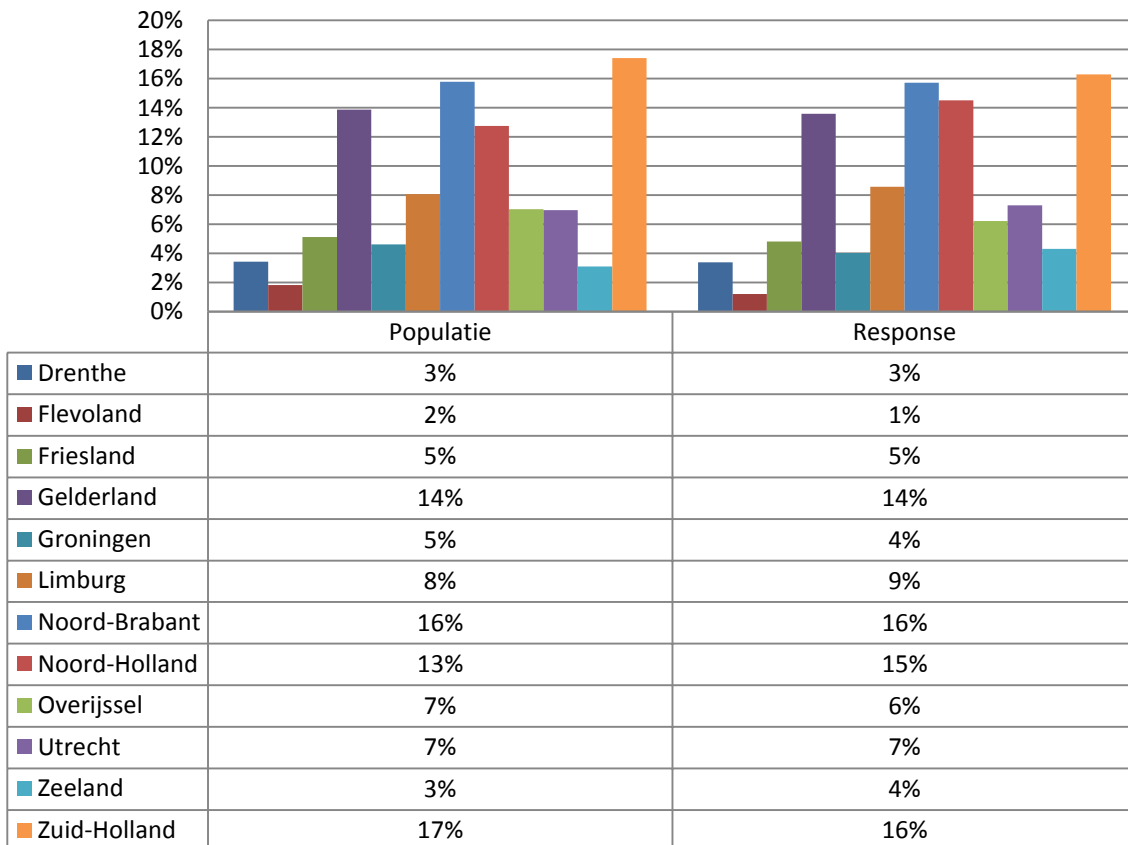
Aantal zetels

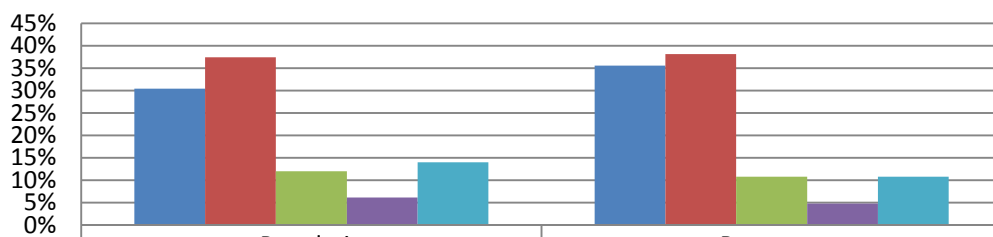
Coalitie / oppositie

Provincie

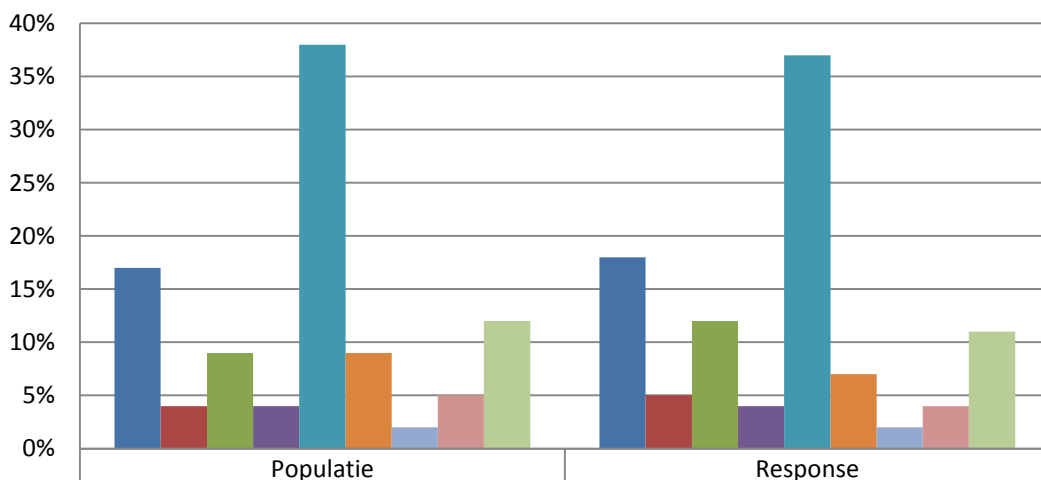

Aantal inwoners (gemeente)

	Populatie	Response
■ <25.000	30%	36%
■ 25.000 - 50.000	37%	38%
■ 50.000 - 75.000	12%	11%
■ 75.000 - 100.000	6%	5%
■ > 100.000	14%	11%

Politieke partij

	Populatie	Response
■ CDA	17%	18%
■ CU	4%	5%
■ D66	9%	12%
■ GL	4%	4%
■ Lokale partij	38%	37%
■ PvdA	9%	7%
■ SGP	2%	2%
■ SP	5%	4%
■ VVD	12%	11%

3. Overheid in Nederland

Overheid in Nederland is een label van onderzoeksbureau Toponderzoek.

Toponderzoek is een Horsters no-nonsens bedrijf, dat sterk is in het **raadplegen van meningen**. In een mondige wereld waarin men direct resultaat wil zien, is het peilen van meningen / ervaringen / beleving van belang om te overleven.

Onze professionele en flexibele medewerkers hebben interesse voor uw onderzoeksvraag om beleving en verbeterpunten bij uw medewerkers en/of klanten regulier te raadplegen. Wij maken de (verbeter)punten die leven en spelen bij uw medewerkers en/of klanten transparant.

Hierop inspelen levert meerwaarde en duurzaam voordeel op. Tevens toetst u of ingezette acties resultaat hebben.

Toponderzoek faciliteert dit proces als onafhankelijk onderzoeksbureau TIPTOP voor u.

Ten behoeve van het onderzoek maakt Toponderzoek gebruik van de overheidsdatabase <http://www.OverheidinNederland.nl>. Deze database bevat meer dan 50.000 politici en overheidsbestuurders. Naast de overheidsdatabase Overheid in Nederland heeft Toponderzoek eigen TIP-burgerpanels en een Ambtenarenpanel.

Toponderzoek
Expeditiestraat 12
5961 PX Horst

www.Toponderzoek.com
m.hulsen@toponderzoek.com
085-4860103

Toponderzoek is lid van MOA.